

**Verankering van het Indisch Herinneringscentrum
in de Nederlandse samenleving**

Een Scenariostudie

Mei 2016

Inhoudsopgave

1. Inleiding scenariostudie Indisch Herinneringscentrum	3
2. Ankerpunten c.q. uitgangspunten.....	5
3. Huidige missie en visie van het IHC.....	5
A. Museale functie	6
B. Publieksactiviteiten en Educatie en voorlichting.....	8
C. Kenniscentrum en Digitale media	9
4. Doelgroepen	9
5. Randvoorwaarden.....	10
6. Ruimtebehoefte IHC.....	11
7. Uitwerking scenario's	12
7.1 Scenario's in Den Haag	13
A. Waarom Den Haag.....	13
B. SWOT-analyse Den Haag	14
C. Scenario 1: Bestaande bouw in Den Haag	15
D. Scenario 2: Nieuwbouw in Den Haag	17
7.2 Scenario's op landgoed Bronbeek	20
A. Waarom Landgoed Bronbeek.....	20
B. SWOT-analyse Landgoed Bronbeek	21
C. Scenario 3: Bestaande bouw op landgoed Bronbeek	22
D. Scenario 4: Nieuwbouw op landgoed Bronbeek	23
7.3 Alternatief scenario	24
A. Scenario 5: Bestaande locatie in Amsterdam	24
8. Voorkeursscenario Indisch Herinneringscentrum	25
9. Financiering en Plan van Aanpak.....	25
9.1 Financiering	25
9.2 Plan van Aanpak	25

Bijlage 1 Brief aan de Tweede Kamer - Oprichtingsbrief IHC (kenmerk: OHW-U-2782806)

Bijlage 2 De publieksidentiteiten van John H. Falk nader toegelicht en vertaald naar het IHC. (door: Max Meijer)

Bijlage 3-6 Plattegronden Parkweg 2

Bijlage 7 Artist impression van Stücken, Carp Architecten

1. Inleiding scenariostudie Indisch Herinneringscentrum

Het Indisch Herinneringscentrum (IHC) is een van de vier Nederlandse herinneringscentra van de Tweede Wereldoorlog, die een instellingssubsidie krijgen van het Ministerie van VWS. Het kantoor van het IHC is sinds augustus 2009 gevestigd op het Landgoed Bronbeek te Arnhem.

De Stichting Indisch Herinneringscentrum is in november 2007 opgericht. De taakstelling vanuit het ministerie van VWS voor het IHC is als volgt omschreven in de oprichtingsbrief: "Gekozen is voor een brede invalshoek: de kennismaking door een groot publiek - en vooral ook nieuwe generaties - met de Japanse bezetting en de Bersiapperiode in Nederlands-Indië gedurende de jaren 1941-1949, met ruime aandacht voor de voorgeschiedenis en de latere gevolgen. Daarnaast zal het centrum uiteraard een functie krijgen voor de Indische gemeenschap zelf: ontmoeten, delen en herdenken. Kern van het herinneringscentrum zal zijn een heldere semi-vaste presentatie van 'het Indische verhaal', aangevuld met activiteiten op het terrein van educatie en lezingen en met wisselexposities." (Brief VWS/Defensie dd. 26-07-2007 aan Voorzitter van de Tweede Kamer met kenmerk: OHW-U-2782806; Zie **bijlage 1**).

Aanleiding

Eind 2014 zijn het IHC en het ministerie van VWS tot de conclusie gekomen dat van bovengenoemde plannen weinig van de grond is gekomen. De directe aanleiding voor deze scenariostudie is het voortschrijdend inzicht en de (politieke) ontwikkelingen in het afgelopen jaar. Om als volwaardig herinneringscentrum te kunnen functioneren is uitbreiding essentieel gebleken. om de volgende redenen:

1. **Het IHC kan onvoldoende uitvoering geven aan de oprichtingsbrief van juli 2007.**
2. Na de oplossing voor de Backpay kwestie, is nu het traject opgestart met de vraag: **Hoe kan vormgegeven worden aan collectieve erkenning voor de Indische gemeenschap?** Het IHC ziet hierin voor zichzelf een belangrijke rol en rolinvulling als kenniscentrum én op het gebied van educatie en voorlichting. Ook kan het IHC faciliterend zijn voor andere Indische organisaties.
3. Het IHC werkt structureel samen met Stichting Herdenking 15 Augustus 1945: het **secretariaat van Stichting Herdenking is ondergebracht bij het IHC.** Gezamenlijk borgen zij de nationale Indiëherdenking in Den Haag.
4. De **begin 2016 uitgevoerde enquête**, heeft het IHC gesteund in zijn aannames met betrekking tot het belang van de functies die benoemd zijn in de eerdere scenariostudie. Het publiek hecht grote waarde aan **een volwaardig herinneringscentrum**, dat goed bereikbaar is en bij voorkeur gevestigd in de Randstad (men ziet Den Haag als meest ideale locatie).

5. **Museum Bronbeek en het IHC hebben verschillende doelstellingen:**

- *Museum Bronbeek concentreert zich op de koloniale geschiedenis met een focus op de KNIL-historie.*
- *Het IHC houdt zich bezig met de geschiedenis van Indische Nederlanders vanaf 1900 tot nu. Het IHC verbindt het heden met het verleden zet stevig in op educatie (aan de jeugd en aan volwassenen).*

Daadwerkelijke verankering in de samenleving

Het Indisch Herinneringscentrum wil zijn daadwerkelijke verankering als volwaardig herinneringscentrum in de Nederlandse samenleving **binnen 3 tot 5 jaar** realiseren. Het IHC heeft inmiddels zijn fundamenteen gelegd als organisatie en heeft ook een gezonde bedrijfsvoering.

Doelstelling van de scenariostudie

Met het ministerie van VWS is afgesproken dat het IHC een scenariostudie zal uitwerken met 4 (vier) scenario's. Daarnaast wordt nog een alternatief scenario benoemd. Het doel hiervan is om **nog dit jaar (2016) te komen tot besluitvorming over de toekomstige huisvesting van het IHC.**

De **scenario's** die worden uitgewerkt zijn:

1. Den Haag: Nieuwbouw nabij het Indiëmonument
2. Den Haag: Bestaand pand nabij het Indiëmonument
3. Arnhem (Landgoed Bronbeek): Uitbreiding/nieuwbouw boerderij
4. Arnhem (Landgoed Bronbeek): Commandantswoning
5. Amsterdam: Koninklijk Instituut voor de Tropen (alternatief scenario).

Voordat de scenario's daadwerkelijk worden uitgewerkt, worden allereerst de gehanteerde ankerpunten beschreven en gaat de studie in op de randvoorwaarden en behoeften gesteld door het IHC.

2. Ankerpunten c.q. uitgangspunten

Het IHC hanteert de volgende ankerpunten c.q. uitgangspunten voor de daadwerkelijke verankering van het Indisch Herinneringscentrum in de Nederlandse samenleving.

- **De oprichtingsbrief van 2007**
- **Een fysieke locatie c.q. pleisterplaats bieden**
Het IHC biedt het publiek een volwaardig herinneringscentrum (voor 1^e en opvolgende generaties) dat de pleisterplaats is van Indisch Nederland en waar de Tweede Wereldoorlog van Nederlands-Indië met de nasleep centraal staat.
- **Groot publieksbereik** (publiekspresentatie, digitale middelen, publieksactiviteiten, educatie en voorlichting)
- **Verbinder van Indische organisaties**
Het IHC is opgezet als kenniscentrum (Indisch Geheugen voor de Toekomst) dat de verbindende factor is voor diverse Indische organisaties. Daarbij biedt het (zo mogelijk) een fysieke plek aan die organisaties. Voorbeeld hiervan is de samenwerking met Stichting Herdenking 15 Augustus 1945, waarvan het secretariaat fysiek is ondergebracht bij het IHC.

3. Huidige missie en visie van het IHC

De missie van het IHC als *het Indisch geheugen voor de toekomst* is:

Het Indisch Herinneringscentrum informeert en verhaalt op waardige, inhoudelijke en beeldende wijze over de Tweede Wereldoorlog en de nasleep ervan in Nederlands-Indië en over de Indische gemeenschap vanaf 1900 tot heden. Het verrijkt kennis, bewustwording en empathie en zet aan tot nadenken over de toenmalige gebeurtenissen, actuele situaties en het eigen handelen.

Het IHC geeft vorm aan deze missie op verschillende manieren; met een vaste presentatie, projectmatig, met herdenken en herinneren, door het organiseren van publieksactiviteiten, middels educatie en voorlichting, via analoge (publicaties) en digitale media (internet, games), teneinde:

- Blijvend betekenis te geven aan de herinnering aan de Tweede Wereldoorlog in Nederlands-Indië en de nasleep.
- Vergroting van kennis en bewustwording in Nederland (en in het buitenland) over dit hoofdstuk van de vaderlandse geschiedenis.
- Een pleisterplaats bieden voor de Indische gemeenschap.
- Toegevoegde waarde te realiseren voor de Indische gemeenschap en de erfgoed instellingen als het vierde nationaal herinneringscentrum van de Tweede Wereldoorlog.

Op de langere termijn wil het IHC zijn doelstellingen bereiken met:

A. Museale functie

Publiekspresentatie met als kern: Kenniscentrum Repatriëring

In de nieuwe situatie heeft het IHC een **eigen expositieruimte**. De nieuwe publiekspresentatie van het IHC zal een **duidelijke focus** krijgen.

Het IHC zoekt geen focus op de militair-historische koloniale geschiedenis van Nederlands-Indië, omdat museum Bronbeek zich ook in de toekomst daarop blijft richten. Daarnaast is in december 2014 het Nationaal Militair Museum in Soesterberg geopend, dat in een presentatie over het KNIL eveneens aandacht aan het koloniale geweldsmonopolie besteedt. In het geval dat het IHC vertrekt van Landgoed Bronbeek, zal dat er vermoedelijk ook toe leiden dat het IHC voor zijn nieuwe presentatie niet uitgebreid gebruik zal kunnen maken van bruiklenen uit deze musea, hetgeen een extra argument is voor een focus op niet-militaire aspecten.

Ten slotte mag worden aangenomen dat 'het publiek' in toenemende mate zal gaan bestaan uit tweede, derde en volgende generaties en van wie de koloniale geschiedenis van ons land deel uitmaakt van de eigen biografie en identiteit. Hier is sprake van een verschuiving van memory naar history, zij het dat deze paradigmawisseling een andere fasering kent dan die rond het erfgoed van de Tweede Wereldoorlog. Daar is de periode 1940-1945 en de bevrijding in 1945 het ijkpunt, terwijl de koloniale geschiedenis formeel eindigde in 1963 met de overdracht van Nieuw-Guinea.

Bij de presentatie(s) van het IHC zal de nadruk dan ook primair gelegd worden op de effecten op en gevolgen van de militaire strijd in Nederlands-Indië samenhangend met kolonisatie, Japanse bezetting, onafhankelijkheid en dekolonisatie op *burgers*. Deze '**burgerverhalen**' bieden goede kansen voor het slaan van bruggen naar het publiek dat in het verhaal van de (de)kolonisatie geïnteresseerd is. Het kan zich met deze 'verhalen' identificeren en de koppeling leggen naar bijvoorbeeld de '**petites histoires**' uit de eigen familiebiografie: een **Kenniscentrum Repatriëring**.

Naast specifiek geïnteresseerden en (in)direct betrokkenen, zal de presentatie van het IHC optimale identificatiemogelijkheden bieden voor de gerichte en geïnteresseerde bezoeker met de 'Indische thematiek'. Daarnaast zal het IHC deze thematiek 'introduceren' en duiden voor het algemene publiek dat niet bekend is met deze thematiek. Dat betekent bijvoorbeeld:

- Stevig inzetten op contextinformatie (voor bezoekers zonder voorkennis).
- Rollen en posities in de koloniale historie belichten vanuit Familiebiografieën en 'rolmodellen'.
- Herkenbare referentie en feiten opnemen, afgewisseld met petite histoires.

Met als uitgangspunt de repatriëring (met ontsloten boot- en passagierslijsten), wordt daarbij gedacht aan thema's als:

- Wonen en leven in Nederlands-Indië
 - De Nederlandse gemeenschap
 - De gemengd Europees-Indonesische gemeenschap
 - De overige gemeenschappen (inlandse en andere gemeenschappen)
- Binnenlands Bestuur
 - Het Ministerie van Koloniën
 - Het Korps Binnenlands Bestuur
- De Japanse bezetting
 - Internering
 - Dwangarbeid
 - Buitenkampers
- Het uitroepen van de onafhankelijkheid
 - Bersiap
 - 'Politieele' acties
 - Repatrianten (Kenniscentrum Repatriëring)
 - Blijvers
 - Spijtoptanten
 - Staatsgevaarlijken
 - De Molukkers
- De nieuwe status quo
 - Indonesische sporen in de polder (Indische elementen in de Nederlandse samenleving, de Indo Cultuur, eten, muziek, overig erfgoed, maar ook zaken als de 'Lombokschat', etc.)
 - Nederlandse sporen in de archipel (taal, erfgoed, monumenten, beeldvorming, etc.)
 - Bilaterale betrekkingen en expat communities

Samenwerking met Indonesische partners kan mogelijk bijdragen aan een thema als 'Nederlandse sporen in de archipel'. In de Republiek Indonesië is immers een groeiende belangstelling waar te nemen voor 'gedeeld erfgoed'. Daarmee versterkt het IHC mogelijk zijn eigen netwerk verder zowel binnen Nederland als in Indonesië.

B. Publieksactiviteiten en Educatie en voorlichting

De **publieksactiviteiten** en ook **educatie en voorlichting** worden **in de nieuwe situatie** voornamelijk op de eigen (nieuwe) locatie georganiseerd. Daarnaast blijft het IHC actief door het hele land. Het IHC doet dat in samenwerking met organisaties, die de thematiek aanvullen en daardoor de activiteiten versterken. Het IHC onderneemt daartoe de nu al de volgende acties:

- Het IHC voert verkennende gesprekken met culturele partners die de hieronder genoemde thema's belichten (musea, culturele organisaties, WO II organisaties, etc.).
- Het IHC participeert bij relevante (netwerk-) bijeenkomsten (WO II, anti-discriminatie, etc.).
- Evaluatie en resetten van de huidige educatieve producten (De Terugkeer, On the ground reporter, etc.), zodat het IHC een volwaardig en goed afgestemd educatief aanbod op locatie kan aanbieden, gericht op het lokale onderwijs.
- Het IHC voert Pilotprojecten uit, waarin de visie/universele thema's als boodschap verwerkt zijn. (bijv. promotiefilm IHC, Terug naar Tjihapit) en waarin overkoepelende thema's centraal staan.
- Het IHC werkt samen met creatieve partners (interdisciplinair) om nieuwe narratieven en verbindingen te maken.
- Het IHC werkt nauw samen met het onderwijs om partnerships te verkennen en om onze thematiek en lesmaterialen in te bedden in het onderwijs (samenwerking met VGN, de HAN en lokale schoolgemeenschappen).

De **thema's** die het IHC nu hanteert bij publieksactiviteiten en Educatie en voorlichting, zijn:

1. Geschiedenis Nederlands-Indië vanaf 1900 (focus **Tweede Wereldoorlog & dekolonisatie van Nederlands-Indië**)
2. **Herdenken & herinneren** (vrijheid, Tweede Wereldoorlog, slachtoffers, veteranen, nakomelingen, oral history, (nationaal) geheugen, wat wel/niet wordt verteld)

Het IHC wil daar in de komende Jaren ook enkele **universele thema's** aan toevoegen, tegen de achtergrond van de Tweede Wereldoorlog en dekolonisatie van Nederlands-Indië.

Zo worden **belangrijke thema's van het heden gekoppeld aan het verleden**:

3. **Diversiteit** ([post-]koloniale samenleving, tweestrijd, gemengd huwelijk, generaties, individuen versus meerderheid, perceptie, burgerschap, gender, professie [voorbereiden op multiculturele samenleving/globalisering], slavernij).
4. **Identiteitsvorming** (familiegeschiedenis, zelfbeeld versus imago, aanpassen, taal, erkenning, leefstijl, identificeren met, stereotypen, burgerschap).
5. **Migratie** (Migratiestromen na de Tweede Wereldoorlog, globalisering, aanpassen, assimileren, integreren, vrijheid, Oost west thuis best, oral history, vluchtelingen, expats, gemengde relaties, repatriëring, ontheemd).

6. **Discriminatie** (tolerantie, vooroordelen, slavernij, ontkenning)

C. Kenniscentrum en Digitale media

Het Indisch Herinneringscentrum heeft een divers informatief aanbod voor het publiek. Aan de ene kant biedt het een fysieke bibliotheek en documentatiecentrum. Daarnaast is het IHC actief met diverse digitale media, waarmee de verschillende doelgroepen bereikt worden:

- Het webportaal **Indië in Oorlog**.
- De **websites**: Indisch Herinneringscentrum en Het Verhaal van Indië.
- **Sociale media**: Facebook en Twitter.
- **Kenniscentrum Repatriëring**

4. Doelgroepen

Het IHC ging tot nu toe uit van de volgende doelgroepen:

- Geïnteresseerden in de vaderlandse geschiedenis.
- De Indische gemeenschap: allen die verbonden zijn met Nederlands-Indië of Indonesië of die zich daarmee verbonden voelen.
- Jongeren.

Voor het daadwerkelijk vormgeven van het Indisch Herinneringscentrum is een nader gedefinieerde doelgroepenstratificatie zinvol. Daarbij kan wellicht gebruik gemaakt worden van segmentatiemodellen die uitgaan van de specifieke behoefte van potentiële bezoekers, zoals bijvoorbeeld gehanteerd door **John H. Falk**. Zijn model geeft richting bij verdere invulling van een werkelijk publieksgerichte presentatie die optimaal tegemoet komt aan de informatie en beleving die verschillende bezoekersgroepen zoeken (**zie bijlage 2**).

5. Randvoorwaarden en behoeften

Een van de ankerpunten van het Indisch Herinneringscentrum is dat het een eigen herkenbare locatie en presentatie opteert. Een aantal uitgangspunten is van belang om t.o.v. de huidige situatie op Landgoed Bronbeek de gewenste toekomstbestendige meerwaarde te realiseren:

- a. Behoud van een **duidelijke eigen identiteit en herkenbaarheid** voor de doelgroepen van het IHC. Het IHC is zelfstandig; heeft vrijheid van handelen en er is geen verwevenheid met Defensie of een andere organisatie.
- b. Het IHC kan vanuit de eigen locatie de volgende (locatie gebonden) activiteiten en programmaonderdelen realiseren:
 - Een semi permanente **publiekspresentatie**
 - **Flankerende publieksactiviteiten** (lezingen, manifestaties)
 - **Digitaal online aanbod**
- c. Het IHC zal daarnaast op de eigen locatie (en daarbuiten) **gezamenlijke (publieks)projecten** realiseren met andere partijen, waarbij te denken is aan:
 - Gezamenlijke tijdelijke tentoonstellingen
 - Gezamenlijke publieksactiviteiten (lezingen, manifestaties)
- d. De volgende **back office functies** dienen ondergebracht te worden:
 - Kantoren (incl. secretariaat Stichting Herdenking 15 Augustus 1945)
 - Vergaderruimte
 - Opslag/depotruimte
 - Bibliotheek en documentatie
 - Educatieruimte
 - e.a.

Concreet: Er moet een **voldoende en optimaal geschikt aantal vierkante meters gerealiseerd worden t.b.v. deze functies**. Daar waar dit organisatorisch mogelijk is en waar dat de effectiviteit en efficiency vergroot, kan dit wellicht binnen ruimten die met ander partijen gedeeld worden.

- e. **Ondersteunende functies**. Gedacht kan worden aan:
 - Bewaking en beveiliging (BHV)
 - IT-voorzieningen
 - Receptie
 - Kantoorfaciliteiten
 - Technische ondersteuning en facilitair beheer (schoonmaak)
 - Etc.

Daar waar dit organisatorisch mogelijk is en waar dat de effectiviteit en efficiency vergroot, kunnen deze functies gedeeld worden.

6. Ruimtebehoefte IHC

Voor een volwaardig Indisch Herinneringscentrum is behoefte aan de volgende ruimtes:

Type ruimte	In vierkante meters (m ²)
IHC bezoekers- en documentatiecentrum	100
IHC educatieruimte	80
IHC presentatieruimte (vast en tijdelijk)	500
IHC kantoorruimte	160
IHC opslag/depotruimte	60
Totaal nvo/bvo*	900

* nota bene: Het huidige aantal in benutte vierkante meters op Landgoed Bronbeek is 520 m² (Presentatie Het Verhaal van Indië: 400 m² (3 zalen) en back office functies: 120 m²).

7. Uitwerking scenario's

In deze scenariostudie worden een viertal **scenario's op hoofdlijnen uitgewerkt** en wordt een reserve scenario benoemd. De scenario's geven daarmee een denkrichting aan en dienen als input voor de besluitvorming op bestuurlijk niveau.

Elk scenario is gebaseerd op de hierboven geformuleerde ankerpunten, randvoorwaarden en uitgangspunten. Het doel is *de verankering van het Indisch Herinneringscentrum in de Nederlandse samenleving*.

Op basis van deze studie zal besloten worden welk scenario zal worden uitgewerkt in een Bedrijfsplan, waarin uiteraard een exploitatie- en investeringsplan worden opgenomen.

7.1 Scenario's in Den Haag

A. Waarom Den Haag?

Den Haag is van oudsher **dé Indische stad van Nederland**. Er is een grote en actieve Indische gemeenschap, er zijn veel goede Indische restaurants en de stad kent het jaarlijkse evenement Tong Tong Fair. Het Indisch monument staat in Den Haag.

Den Haag is ook **de internationale stad van vrede en recht**. Tienduizenden mensen werken hier elke dag samen aan een vrediger, rechtvaardiger en veiliger wereld. Het is een gaststad voor internationale conferenties en ontmoetingsplek voor dialoog en debat. De thematiek van het IHC sluit hier mooi op aan.

In Den Haag zijn **diverse organisaties en musea** gevestigd, waarmee het IHC inhoudelijk en op thematiek raakvlakken heeft en vaak al mee samenwerkt:

- **Het Museon** beheert in Nederland de belangrijkste collectie kamprelicten uit de Japanse bezetting van Zuidoost-Azië. Meer dan 7500 tekeningen, voorwerpen en documenten vormen de levende herinnering van vele duizenden Nederlanders aan de Tweede Wereldoorlog in Nederlands-Indië. Deze collectie maakt deze belangrijke periode uit de geschiedenis tastbaar voor jongere generaties.
Het IHC en het Museon hebben een samenwerkingsconvenant, waarbij het IHC altijd kan putten uit de collectie van Museon. Er kunnen objecten aan het Museon worden geschonken met een label IHC.
- **Oorlogsgravenstichting (OGS)** De OGS gedenkt ongeveer 180.000 Nederlandse oorlogsslachtoffers. Dit zijn soms militairen maar vaak burgers: mannen, vrouwen en kinderen die hun leven verloren tijdens de Tweede Wereldoorlog of tijdens gewelddadige conflicten daarna – zoals in voormalig Nederlands-Indië. Het zijn ook de Nederlandse militairen die tijdens recente vredesmissies om het leven zijn gekomen. De OGS beheert in Indonesië ruim 24.000 graven op zeven erevelden. Daar liggen de slachtoffers van de Japanse overheersing gedurende de Tweede Wereldoorlog en de Indonesische onafhankelijkheidsstrijd, en van de daaropvolgende politioele acties. Het IHC en de OGS hebben samenwerkingsplannen: gezamenlijk is een projectplan ontwikkeld voor het vastleggen de verhalen achter de Verzamelgraven op de erevelden. Daarnaast worden ideeën ontwikkeld over een vernieuwde invulling van nabestaandenreizen in de vorm van oorlogserfgoedreizen.
- **Prodemos – huis voor democratie en rechtstaat, Haag Historisch Museum, Stichting Tong Tong en Humantiy House.**
Het IHC werkt op verschillende vlakken samen met de hierboven genoemde organisaties in Den Haag. Dat, vanwege diverse raakvlakken op thematische basis: bijv. de Wereld Express staat vanaf 16 augustus 2016 gedurende een week tegenover Prodemos, die een bezoek aan de Wereld Express promoot (gedeelde thematiek). In het Haags Historisch Museum wordt een gezamenlijke activiteit georganiseerd n.a.v. de tentoonstelling 'Uitgaan in de fifties en sixties' (raakvlak met Indorock). Op de Tong Tong Fair is het IHC present met drie podiumactiviteiten.

B. SWOT-analyse voor vestiging in Den Haag

In onderstaande tabel zijn de sterkten, zwakten, kansen en bedreigingen voor de vestiging van het IHC in Den Haag in kaart gebracht.

IHC gevestigd in Den Haag	
Sterkten	Zwakten
• Publiekswaardering voor Indisch Herinneringscentrum in Den Haag* • Nabijheid van het Indisch monument • Den Haag is dé Indische stad van Nederland • Historische verbinding van de stad met de koloniale Nederlands-Indische geschiedenis • Landelijk bekende manifestaties (Tong Tong Fair; Indische activiteiten over de stad verspreid) / monumenten (Indiëherdenking; monument Indische tantes)	• Den Haag wisselt in zijn opvattingen over het inzetten van het Indisch verleden van Den Haag (de Indische roots van de stad) • Eigenaarschap van manifestaties/herdenkingen zal met uitval eerstelijnsgetuigen veranderen •
Kansen	Bedreigingen
• Zelfstandigheid en heldere positionering IHC • Den Haag als stad van Recht en Vrede • De Haagse kantorenloods** • Initiatief van de heer Vogelsang om in Den Haag een Indisch Cultureel Centrum op te richten	• Den Haag is als Indische stad meer behoudend dan een stad als Amsterdam •

* Het Indisch Herinneringscentrum is eerder al gevestigd geweest in Den Haag. Het feit dat het destijds op een mislukking is uitgelopen, hoeft een nieuwe start in Den Haag niet in de weg te staan. Destijds werd het Indisch herinneringscentrum goed bezocht door het publiek. De ondergang was met name te wijten aan een slechte bedrijfsvoering. Het IHC staat als stichting los van de voorgangers' en heeft inmiddels een bewezen positief imago bij het publiek en kan bogen op een gezonde financiële huishouding.

** *De Haagse Kantorenloods* is een initiatief van de Gemeente Den Haag, dat gericht is op iedereen met een goed idee of initiatief voor kantoorverandering. De kantorenloods stimuleert en faciliteert bij het omzetten van leegstaande panden naar woningen, ruimten voor startende bedrijven, creatieve broedplaatsen of iets anders.

C. Scenario 1: Bestaande locatie in Den Haag

In Den Haag is gezocht naar een bestaande locatie in de nabijheid van het Indisch monument. Een logische keuze, omdat het IHC structureel samenwerkt met Stichting Herdenking 15 Augustus 1945.

Op basis van de randvoorwaarden en behoeften is het te huur staande pand aan de **Parkweg 2 in Den Haag** geselecteerd:

Locatie: Parkweg 2, Den Haag

Dit **klassieke kantoorpand met monumentale uitstraling**, bestaande uit twee aan elkaar geschakelde klassieke villa's, ligt op één van de meest prestigieuze locaties van Den Haag in het van Stolkpark, nabij het Indisch monument. Het pand is totaal gerenoveerd.

De entree is een royale hal op de begane grond en geeft toegang tot de overige ruimtes. Deze is verdeeld over het souterrain, begane grond, 1e verdieping en 2e verdieping. Het totale verhuurbaar vloeroppervlak bedraagt circa 1.461 m². Rondom het kantoorgebouw ligt een royale tuin. Het totale pand is te ruim voor het IHC, maar door zijn flexibele indeling is het mogelijk om al kantoorruimte te huren vanaf 240 m².

Logische plek

Het gebouw lijkt uitermate geschikt voor de vestiging van het Indisch herinneringscentrum in een historische omgeving:

- in het Van Stolkpark nabij het Indisch monument
- In dé Indische stad van Nederland, Den Haag
- aan de rand van het bruisende internationale centrum van vrede en recht van Den Haag
- in de nabijheid van het museumkwartier waar ook het Museon gevestigd is

Bereikbaarheid

Zowel met eigen vervoer als met het openbaar vervoer is het object uitstekend bereikbaar.

Eigen vervoer

De bereikbaarheid per auto is uitstekend dankzij de Hubertustunnel en de Centrum Ring. Vanuit Amsterdam via de A4 en A44 en vanuit Rotterdam/Utrecht via de A12 (Utrechtse Baan). De afstanden van Park Centre naar: Schiphol (30 min.), The Hague-Rotterdam

airport (20 min.), Hoek van Holland (30 min.) en het centrum van Den Haag (5 min.).

Openbaar vervoer

Ook per openbaar vervoer is de locatie goed bereikbaar: op loopafstand bevinden zich de halteplaatsen van tram 1 en bus 4 en 88, naar onder meer Station Holland Spoor en Den Haag Centraal.

Te huren ruimte

Totaal aantal vierkante meters: **994 m² bvo** (incl. trappenhuizen en verkeersruimtes)

- Begane grond 550 m²
- 1e verdieping 324 m²
- 2e verdieping (deel) 120 m²

Hiermee worden alle benoemde functies voor een volwaardig Indisch Herinneringscentrum gerealiseerd:

Type ruimte	Gewenste aantal m ²	Te realiseren aantal m ²
IHC bezoekers- en documentatiecentrum	100	75,3
IHC educatieruimte	80	64
IHC presentatieruimte (vast en tijdelijk)	500	369,5
IHC kantoorruimte	160	156,3
IHC opslag/depotruimte	60	63
Totaal nvo/bvo*	900	728,1*

* De overige ruimtes bestaan uit Pantries, toiletten en verkeersruimtes.

Indeling herinneringscentrum Parkweg 2

De verschillende functionele ruimtes zijn voorlopig ingedeeld op de begane grond, de 1^e verdieping en de 2^e verdieping. In **bijlage 3 t/m 6** (souterrain, bgg, 1^e verdieping en 2^e verdieping) kunt u zich een beeld van vormen van de volwaardige huisvesting van het Indisch Herinneringscentrum in het pand Parkweg 2.

Huurkosten

De gevraagde huurprijs bedraagt € 10.100,- per m² excl. servicekosten. De huur bedraagt **op jaarbasis € 10.100,-**. Het pand staat reeds lange tijd te huur. Naar verwachting is hier nog ruimte voor onderhandeling.

Pleisterplaats van de Indische gemeenschap

Het pand aan Parkweg 2 heeft meer ruimte ter beschikking dan het IHC behoeft. Dat biedt mogelijkheden voor andere Indische organisaties of vergelijkbare cultureel erfgoed organisaties. Indien meerdere organisaties hier een thuisbasis hebben, heeft het pand de potentie in zich om een pleisterplaats te bieden voor de Indische gemeenschap.

Gemeente Den Haag: de Haagse kantorenloods

De Haagse Kantorenloods is een initiatief van de Gemeente Den Haag, dat gericht is op iedereen met een goed idee of initiatief voor kantoorverandering. De kantorenloods stimuleert en faciliteert bij het omzetten van leegstaande panden naar woningen, ruimten voor startende bedrijven, creatieve broedplaatsen of iets anders.

Het IHC zal in een mogelijk volgende fase in contact treden met de Haagse kantorenloods. In eerste instantie om advies in te winnen. Mocht blijken dat de optie Parkweg niet realiseerbaar is, dan zal in overleg met de kantorenloods gezocht worden naar een geschikt pand in Den Haag. In de huidige catalogus staan 2 panden benoemd in het centrum van Den Haag met een herbestemming museum: Lange Voorhout 9-11, Korte Vijverberg 4 (tussen het Mauritshuis en het Haags Historisch Museum) en Lange Vijverberg 4-5.

D. Scenario 2: Nieuwbouw in Den Haag

Het nieuwbouw scenario van het IHC in Den Haag is in de nabijheid van het Indisch Monument. De gemeente Den Haag heeft daar plannen ontwikkeld voor een Internationaal Park.

Het park bevindt zich in het hart van de Internationale Zone en wordt omgeven door topattracties als het Vredespaleis, het Gemeentemuseum, het Museon en Madurodam. Daarom hanteert de gemeente voorlopig de werktitel 'Internationaal Park' voor de geplande investeringen in het groen en de aanleg van bruggen en paden. De bestaande parknamen worden niet vervangen en de eigen identiteit van de 3 parken blijft bestaan.

Luchtfoto Internationaal Park

Nieuwe gesprekken met de stad

Het college gaat opnieuw kijken naar het concept-plan voor het Internationaal Park en neemt extra de tijd om in gesprek te gaan met de stad. Dat staat in een commissiebrief die 23 februari 2016 naar de gemeenteraad is gestuurd.

Het concept-plan voor een Internationaal Park werd 18 november 2015 gepresenteerd. Ongeveer 3200 Hagenaars hebben op het plan gereageerd. De ingekomen reacties worden geïnventariseerd en verwerkt in een rapportage. Op basis van deze rapportage volgt een uitgebreide serie gesprekken met de stad. Dit moet leiden tot een gedragen ambitie voor de groengebieden en een bijpassend definitief raadsvoorstel.

Het IHC ziet mogelijkheden in het kader van **het Internationaal Park. In dit park bevindt zich ook het Indisch monument.** Een geschikte locatie is aan de rand van het water tegenover het Indisch monument aan de Ver-huëllweg

Logische plek

De plek lijkt uitermate geschikt voor de vestiging van het Indisch Herinneringscentrum in een historische omgeving:

- in het Van Stolkpark nabij het Indisch monument
- In dé Indische stad van Nederland, Den Haag
- aan de rand van het bruisende internationale centrum van vrede en recht van Den Haag
- in de nabijheid van het museumkwartier waar ook het Museon gevestigd is

Bereikbaarheid

De bereikbaarheid is nagenoeg hetzelfde als die van de bestaande bouw optie. Er is parkeergelegenheid aan de Ver-huëllweg en in de directe omgeving. Met het openbaar vervoer is het 4 minuten lopen vanaf de tramhalte bij Madurodam.

Ontwikkelingskosten nieuwbouw Herinneringscentrum

Bij de totale investeringskosten van het ontwikkelen van een kantoorpand moet rekening worden gehouden met de grondkosten, de bouwkosten van het pand, de bouwkosten van het terrein, inrichtingskosten, bijkomende kosten en de omzetbelasting. De grondkosten

zijn sterk afhankelijk van de locatie en de mogelijkheden die het bestemmingsplan biedt. Grondprijzen kunnen zodoende sterk variëren. Daarnaast wordt de grondwaarde vaak residueel bepaald. De bijkomende kosten worden onder andere gevormd door voorbereidingskosten, verzekeringen, aanloopkosten, financieringskosten en onvoorziene uitgaven.

Uitgaande van een kantoorpand **van 900 vierkante meter** (exclusief inrichtings- en terreinkosten) kunnen we een schatting maken van **de totale kosten**:

10.1.c

Gezien het korte tijdsbestek waarin dit plan geschreven wordt, is slecht in grote lijnen aan te geven wat de ontwikkelingskosten zullen zijn. Dat is slecht een grove indicatie.

Een volgende stap is een haalbaarheidsonderzoek in te stellen met behulp van een professioneel bureau, waarbij alle aspecten van nieuwbouw worden onderzocht:

Daarvoor wil het IHC een organisatie als IGG Bointon de Groot inschakelen. IGG specialiseert zich in integraal bouwadvies en kostenmanagement van ontwerpfase tot realisatie, en is vanuit deze achtergrond bij verscheidene museale bouwprojecten betrokken. Het bedrijf biedt een combinatie van heldere kostenrapportages, vooruitziend kostenadvies in combinatie met open communicatie (<http://www.igg.nl/project/musea/>). Op basis van dit onderzoek wordt de haalbaarheid van het plan onderzocht. Er dient helder inzicht te zijn in het bestemmingsplan en later bij de bouw, naast inzicht in de bouwkosten ook inzicht van de exploitatiekosten.

Bijlage 7 laat een artist impression van de heer Stücken van Carp Architecten. De tekening geeft een beeld van de locatie aan de Ver-huëllweg en een impressie van hoe een Indisch Herinneringscentrum eruit zou kunnen zien. Uiteraard is dit geen officieel ontwerp.

7.2 Scenario's op Landgoed Bronbeek

A. Waarom Landgoed Bronbeek?

Het IHC is momenteel gevestigd op Landgoed Bronbeek. In Arnhem blijven kan een eenvoudigere keus zijn, dan verhuizen naar een andere gemeente zoals Den Haag.

Het landgoed is om diverse redenen verkozen als vestigingsplaats:

In de eerder vermelde oprichtingsbrief (bijlage 1) wordt aangegeven waarom het IHC op landgoed Bronbeek gevestigd wordt: Vanwege het Indische karakter van het landgoed, een uitstekend geoutilleerd activiteiten centrum (Kumpulan) en de meerwaarde die de verbinding van de semipermanente presentatie van het IHC met het bestaande museum zou bieden.

De staatssecretarissen van VWS en Defensie zien het als hun verantwoordelijkheid een maximale synergie te organiseren tussen het IHC en de bestaande functies op het landgoed. Activiteiten op het terrein van presentatie, herinnering en educatie zouden in de toekomst gaan plaatsvinden in nauwe onderlinge afstemming tussen het herinneringscentrum en museum Bronbeek. Daartoe is besloten (zie: Toekomstvisie Bronbeek, maart 2010, p. 12) dat Museum Bronbeek een zelfstandige stichting wordt buiten Defensie. De stichting Museum Bronbeek zal de activiteiten op museaal gebied, van KTOMM Bronbeek overnemen en, waar het gaat om de ontwikkeling van de nieuwe publiekspresentatie (i.c. Het Verhaal van Indië), samenwerken met IHC.

Het IHC en het ministerie van VWS zijn tot de conclusie gekomen dat het IHC zijn opdracht nu niet goed kan uitvoeren. Toch heeft het landgoed enige potentie om de pleisterplaats van Indisch Nederland te worden.

Het IHC werkt hieronder twee opties uit op landgoed Bronbeek. Hierbij neemt het IHC uiteraard de randvoorwaarden en behoeften in acht.

Een **belangrijke voorwaarde** is: **Het behoud van een duidelijke eigen identiteit en herkenbaarheid** voor de doelgroepen van het IHC. Het IHC is zelfstandig: heeft vrijheid van handelen en er is geen verwevenheid met Defensie of een andere organisatie. Kortom, de hieronder uitgewerkte opties gaan uit van een **volledige zelfstandigheid van het IHC**, dat alsnog een **volwaardig herinneringscentrum** op Landgoed Bronbeek kan vestigen.

B. SWOT-analyse Landgoed Bronbeek

IHC gevestigd op Landgoed Bronbeek	
Sterkten	Zwakten
• Publiekswaardering voor Het Verhaal van Indië • Publieksfaciliteiten • Kwaliteit van het Landgoed • Historische verbinding van Landgoed Bronbeek met de koloniale geschiedenis • Bekende manifestaties/monumenten (Indische herdenkingen)	• Militair karakter KTOMM Bronbeek • KTOMM is niet primair erfgoedinstelling maar een hybride instituut (museum én tehuis) • Demarcatie KTOMM Bronbeek en IHC • Gebrek aan inhoudelijke/organisatorische synergie tussen IHC en KTOMM Bronbeek • Wisselende kwaliteit publieksfaciliteiten (Kumpulan*) • Eigenaarschap van manifestaties/herdenkingen zal met uitval eerstelijnsgetuigen veranderen • Scholen bezoeken het museum mondjesmaat
Kansen	Bedreigingen
• Theoretische nieuwe functies (volwaardig Indisch Herinneringscentrum) • Vertrek van Defensie van Landgoed Bronbeek	• Wisselingen in leiding KTOMM Bronbeek • Marginalisering van het IHC als 'voetnoot' van Landgoed Bronbeek • Imago landgoed Bronbeek bij tweede en derde generatie

* Het IHC moet een ingang vinden om stichting Kumpulan te bewegen tot samenwerking met de organisaties op het landgoed. De Kumpulan zal de dienstverlening en de faciliteiten ook sterk moeten verbeteren om daadwerkelijk een uitstekend geoutilleerd activiteitencentrum te zijn.

Het Landgoed Bronbeek kent ontegenzeggelijk een aantal voordelen waar het gaat om bekendheid en positionering binnen de 'Indische gemeenschap' en dan met name de eerste generatie. De samenwerking met Museum Bronbeek wordt echter als onbevredigend ervaren, waardoor deze voordelen vanuit het IHC wegvallen tegen de organisatorische nadelen.

C. Scenario 3: Bestaande locatie op Landgoed Bronbeek

Het IHC heeft onderzocht welk bestaand pand op het landgoed, geschikt is voor een zelfstandige vestiging van het Indisch Herinneringscentrum. Dat is de huidige Commandantswoning. Het IHC kan zich hier zelfstandig vestigen.

De woning zal wel een verbouwing moeten ondergaan. Op de benedenverdieping is de indeling redelijk vast. Daar bevinden zich ook representatieve ontvangst en ontmoetingsruimtes.

Het IHC beschikt niet over de maatvoering van de ruimtes in de commandantswoning.

....

....nog verder uitwerken

....

D. Scenario 4: Nieuwbouw op Landgoed Bronbeek

Bij deze optie wordt de boerderij van landgoed Bronbeek - waarin de werkplaats van Defensie en het kantoor van het IHC gehuisvest zijn - volledig afgebroken. Het huidige gebouw maakt plaats voor een nieuw gebouw met een totale inhoud van ong. 900 m². De basisoppervlakte wordt vergroot of er komt een ondergrondse verdieping bij. Het nieuwe gebouw zal gebouwd worden in een moderne stijl, uiteraard passend bij het historische landgoed. Het IHC kan in dit gebouw een **volwaardig herinneringscentrum** huisvesten.

Voorwaarden bij nieuwbouw:

- De Kumpulan zal de dienstverlening en de faciliteiten ook sterk moeten verbeteren om daadwerkelijk een uitstekend geoutilleerd activiteitencentrum te zijn.
- Het landgoed ondergaat een herinrichting, waarbij de huidige uitgang een ingang wordt voor het IHC.

De **voordelen** van deze optie:

- Alle functies van het IHC zijn onder één dak.
- Het voldoet aan de randvoorwaarden en de ruimtebehoefte.

De **nadelen** van deze optie zijn:

- Minder goed zichtbare locatie.
- Relatief kostbare oplossing
- Nieuwbouw in een kwetsbare monumentale, ecologische en geohydrologische omgeving.
- Relatief lange doorlooptijd nieuwbouw ivm bestemmingsplanwijziging en vergunningentraject

In 2011 is een inpassingsstudie van het IHC op het landgoed gemaakt. Daarin zijn ook de kosten van nieuwbouw opgenomen. In 2011 rekende de Rijksgebouwendienst (nu Rijksvastgoeddienst) voor nieuwbouw met een bedrag van € 1.653,- per m² (€ 2.000,- incl. BTW).

Voor de berekening van de nieuwbouwkosten wordt in dit plan uitgegaan van € 1.700,- per m², excl. BTW. **Totale kosten nieuwbouw** worden dan (900*1.700) = **€ 1.530.000,-**

7.3 Alternatief Scenario

A. Scenario 5: Bestaande locatie in Amsterdam

Uit de enquête is gebleken dat Amsterdam niet in eerste instantie gezien wordt als een ideale plek voor het IHC. Tegelijkertijd is Amsterdam een bruisende stad, waar veel toeristen komen en waar veel creatieve culturele bedrijvigheid is. In gesprek met 2^e en 3^e generatie Indische Nederlanders, blijkt dat Amsterdam in hun ogen zo gek nog niet is.

Bovendien is Amsterdam ook een fysieke plek in Nederland, waar het IHC zijn verankering in de samenleving kan bewerkstelligen. De stad heeft op vele plaatsen een verbondenheid met de geschiedenis van Nederlands-Indië. De scenariostudie zou niet compleet zijn als Amsterdam niet genoemd wordt. Al was het maar om later niet te constateren dat er een blinde vlek was.

Mocht nu blijken dat het verkozen scenario niet uitvoerbaar is, dan is het zeker de moeite waard om ook de volgende locatie mee té nemen:

Het **Koninklijk Instituut voor de Tropen (KIT)** in Amsterdam. Het is van oudsher een plek van de koloniale geschiedenis van Nederland. Het KIT is bereid om het alternatief te onderzoeken. De nabijheid van het Tropenmuseum (wereldmuseum) strekt tot aanbeveling. Daarnaast zijn ook andere musea waarmee het IHC samenwerkt in de nabije omgeving: o.a. het Verzetsmuseum en het Joods Historisch museum. Het IHC werkt ook samen met de locale 4 en 5 mei comités en onderhoudt contacten met diverse creatieve culturele onderneming.

In Amsterdam komen veel jongeren bijeen bij tal van culturele activiteiten. De diversiteit is groot.

8. Voorkeursscenario Indisch Herinneringscentrum

Bestaande locatie in Den Haag: onderbouwing volgt nog

9. Financiering en Plan van Aanpak

In deze scenariostudie is een onderbouwing gegeven voor het voorkeursscenario van het IHC (bestaande locatie in den Haag). Het geeft aan hoe het IHC zich wil ontwikkelen tot een volwaardig Indisch Herinneringscentrum, zodat er over enkele jaren daadwerkelijk sprake is van de verankering van het Indisch Herinneringscentrum in de Nederlandse samenleving. Hiermee wordt voor een deel invulling gegeven aan de collectieve erkenning van de Indische gemeenschap. Het IHC is zich er van bewust dat het verkozen scenario nog in detail moet worden uitgewerkt in een helder projectplan met financiële onderbouwing.

9.1 Financiering

Het IHC gaat actief fondsen werven om zijn toekomst zeker te stellen. Dat kan alleen op basis van een wervende presentatie van het IHC in een gedetailleerd uitgewerkt **projectplan inclusief de investerings- en exploitatiebegroting**. Op basis daarvan is de (financiële) haalbaarheid vast te stellen.

Den Haag

Voor uitvoering van het plan in Den Haag wil het IHC de volgende partners benaderen:

- Gemeente Den Haag
- Provincie Zuid Holland
- Ministerie van VWS
- Vfonds

Arnhem

Voor mogelijke uitvoering van een plan in Arnhem (Landgoed Bronbeek) zou het IHC de volgende partners benaderen:

- Gemeente Arnhem
- Provincie Gelderland*
- Ministerie van VWS
- Vfonds

* De Gedeputeerde Staten van de provincie Gelderland stellen € 4.100.000,- ter beschikking aan de versterking van het herinneringstoerisme in Gelderland. Op 17 mei is de GS-Brief (zaaknummer 2016-001601) uitgegaan, waarin het volledige bedrag besteed wordt diverse organisatie (o.a. Bevrijdingsmuseum Groesbeek, Oorlogsgravenstichting en Omroep Gelderland). Het Indisch Herinneringscentrum wordt niet genoemd. Het is de vraag of het IHC nog voor financiële ondersteuning bij de provincie kan aankloppen

9.2 Plan van Aanpak

Mei 2016

IHC geeft voorkeursscenario aan in Scenariostudie.

juni 2016

De plannen van het IHC worden meegenomen in de behandeling in de Tweede Kamer over de collectieve erkenning van de Indische gemeenschap.

2^e helft 2016

Uitwerking van in detail van het scenario 'bestaande locatie in Den Haag'. in een gedegen en uitvoerbaar projectplan met een wervende presentatie van het Indisch Herinneringscentrum als ankerpunt in de Nederlandse samenleving. Het plan wordt goed onderbouwd met doelstelling, missie en visie, swot analyse, technische en functionele eisen, op te leveren resultaten, inkadering in de Nederlandse samenleving en relatie tot andere organisaties uit de sector, een investeringsbegroting en exploitatiemodel.

Al tijdens de uitwerking van het plan, start het IHC de fondsenwerving om het plan daadwerkelijk te kunnen realiseren. Alles gaat in goed overleg met het ministerie van VWS, de lokale en provinciale overheden en de diverse stakeholders in relatie tot de nieuwe situatie.

Medio 2017-medio 2018

Realisatie van de verankering van het Indisch Herinneringscentrum in de Nederlandse samenleving. Het IHC wil zo spoedig mogelijk gaan opereren vanuit Den Haag. Bij een bestaande locatie zal de doorlooptijd korter zijn.

Mocht de periode van inrichting langer duren dan gepland, dan wil het IHC alvast een voorpost in Den Haag inrichten, om van daaruit als kwartiermaker actief te zijn.

Arnhem, 21 oktober 2016

Het IHC heeft besloten te verhuizen naar Den Haag. Dat besluit staat. In het gesprek met de Directeur-Generaal van het ministerie van VWS is aan de heer Kelder (voorzitter IHC) en mevrouw van Genugten (directeur IHC) voorgelegd nog eenmaal na te denken over een voorstel van de heer Heerts.

Heerts heeft aangegeven 1 miljoen euro over te hebben voor een goede positie van het IHC op landgoed Bronbeek. Daarover gaat hij binnenkort spreken met minister Hennis, de staatssecretaris van VWS en de DG van VWS. De DG, de heer Van der Burg, heeft aan het IHC gevraagd nog eenmaal na te denken over gevestigd blijven op Bronbeek.

Het IHC waardeert de betrokkenheid en steun van de heer Heerts en heeft daarom nog eens goed nagedacht over het voorstel. Met het oog op de toekomst en de noodzaak jongere generaties te bereiken, acht het IHC blijven op Bronbeek onverstandig om eerder genoemde redenen.

Mocht het in het uiterste geval zo zijn dat het IHC voor het landgoed behouden blijft, dan kan dat alleen onder de volgende harde voorwaarden:

1. De publiekspresentatie "Het verhaal van Indie" en de museumfunctie wordt overgedragen aan het IHC.
2. De staf van museum Bronbeek en het KNIL-museum worden ondergebracht bij het Nationaal Militair Museum, zoals oorspronkelijk de bedoeling was, mede gezien het feit dat er op korte termijn geen "KNIL" bewoners meer zullen zijn.
3. Het IHC krijgt de beschikking over de volledige commandantswoning en mag die intern verbouwen naar eigen inzicht.
4. Het hek wordt voor een groot deel verwijderd of gewijzigd, zodat de toegang verbeterd wordt en het landgoed een open uitstraling krijgt.

Het IHC benadrukt wel dat het – ook al wordt aan bovenstaande voorwaarden voldaan – met zo'n transitie op Bronbeek, vele jaren nodig heeft om het huidige imago (Bronbeek trekt met name ouder publiek aan) te veranderen.

Mocht niet voldaan worden aan de vier voorwaarden, dan blijft het besluit om te verhuizen naar Den Haag van kracht.

Jan Willem Kelder
voorzitter

Aan: Ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport
t.a.v. de heren 10.2.e
Directie Maatschappelijke Ondersteuning Oorlogsgetroffenen en Herinnering WO II
Postbus 20350
2500 EJ Den Haag

Nieuwegein, 11 mei 2017

Betreft: Second Opinion op het businessplan IHC Den Haag

Geachte heren 10.2.e,

Hierbij ontvangt U mijn second opinion op het businessplan IHC Den Haag, dat ik deze week van u ontvang. De second opinion moest binnen een week worden uitgevoerd en kon slechts op het business plan zelf en een aantal in de bijlage opgesomde documenten worden gebaseerd. Er is geen sprake geweest van contact met het IHC. Deze second opinion moet dan ook worden beschouwd als een review van het businessplan op zich. Hierbij heb ik mij gericht op de consistentie van het businessplan met de andere documenten en de onderbouwing van de in het businessplan opgenomen bedragen.

Aanleiding voor het businessplan IHC Den Haag

Het businessplan beschrijft de gevolgen van de aanstaande verhuizing van het Indisch Herinneringscentrum van Arnhem naar Den Haag. Deze verhuizing volgt op – door het IHC geïnitieerde – besluitvorming van de Ministeries van Defensie en VWS om het huurcontract tussen VWS en Defensie van een deel van het landgoed Bronbeek te ontbinden. Het IHC wil in Den Haag uitgroeien tot een volwaardig Herinneringscentrum, met een publiekspresentatie, een kenniscentrum en een ontmoetingscentrum met ruime aandacht voor educatie en inhoudelijke activiteiten. Het IHC wil zich ontwikkelen tot een nationale en internationale pleisterplaats van de Indische gemeenschap.

Status en kwaliteit van het businessplan is onvoldoende

Het aan mij ter beschikking gestelde businessplan is niet gedateerd en heeft geen formele status. Het stuk zelf is zeer globaal, en wordt zelf als een eerste aanzet omschreven. Ik vind de status en de kwaliteit en diepgang van de onderbouwingen in dit document onvoldoende om op basis van dit businessplan tot formele besluitvorming te kunnen komen.

Er komt een hele serie individuele bedragen aan bod, die nergens resulteren in een overzichtelijk, meerjarig investerings- en exploitatieoverzicht. Evenmin is de dekking van de uitgaven helder aangegeven. Verder worden de wel opgenomen ramingen niet onderbouwd en is er geen inzicht in de effecten van de verhuizing op de exploitatie en het vermogen van IHC en haar steunstichting Pajong.

Sommige bedragen in het businessplan zijn evident niet in overeenstemming met andere stukken. Zo wordt in het stuk gesproken over een huursom van de Sophialaan van € 10.1.c, terwijl in de concepthuurovereenkomst sprake is van een huur van € 10.1.c. Die huursom mag bovendien jaarlijks worden bijgesteld met een maximale verhoging van 3,5 %. Onduidelijk is in hoeverre deze discrepantie bewust is en zo ja, waarom.

Het is de ambitie van het IHC om een volwaardig herinneringscentrum te worden met ruime aandacht voor educatie en inhoudelijke activiteiten. Deze ambitie is echter niet vertaald in een concrete kostenraming. Ook

gaat het stuk niet in op de financiële en praktische effecten van het vestigen van een vergader- en pleisterplaats op Sophialaan 10 in Den Haag.

De exploitatie van het IHC zal er behoorlijk anders uit gaan zien

De huidige exploitatie van het IHC heeft als baten uitsluitend subsidie, en als lasten voornamelijk personeelslasten, huurlasten en kosten van het project Gedeeld Verleden Gedeelde Toekomst en het beheer van de website. De kosten van het beheer van de huidige publiekspresentatie zijn bescheiden te noemen.

In de nieuwe setting van het IHC komt de nadruk van de nieuwe organisatie meer op publieksgerichte evenementen en activiteiten te liggen. De museale functie verschuift naar de achtergrond. De helft van de huidige permanente tentoonstelling blijft achter in Bronbeek of wordt opgeslagen. De vraag is of de omvang van de nieuwe tentoonstellingsmogelijkheden met het restant van de permanente tentoonstelling een entreesom kan rechtvaardigen.

In de nieuwe IHC setting zal met de volgende extra (personele en out of pocket) kosten rekening moeten worden gehouden:

- Verhoging van de kosten van educatie en inhoudelijke activiteiten;
- Eventuele extra kosten van het kenniscentrum;
- Kosten van internationale bijeenkomsten;
- Kosten en afschrijvingen van opslag van museale goederen (in de Sophialaan of elders);
- Jaarlijkse verhoging van de huur met maximaal 3,5%, leidende tot een huur van maximaal € 290.000 over vijf jaar
- Aanvullende kosten voor administratie;
- Beheer van de pleisterplaats (daarvoor is nu 2 fte geraamd);
- Receptie en gastheren/-vrouwen;
- Horeca;
- Beveiliging;
- ICT infrastructuur.

Het IHC geeft aan dat er een locatiebeheerder en een PR/communicatie/verhuurmedewerker moet komen. De kosten worden op twee maal € 10.1.6 geraamd. De kosten worden niet verder gespecificeerd. Onduidelijk is of in het totale businessplan verdere personeelskosten en de benodigde hulpmiddelen, nieuw en bestaand, ook meegenomen zijn.

Het IHC praat alleen in het oude transitieplan over het genereren van extra baten, niet in het nieuwere businessplan. Het is aan te bevelen expliciete additionele inkomsten door het IHC te laten genereren. Anders zullen alle tegenvallers en initiatieven steeds weer tot een extra subsidieaanvraag aan VWS moeten leiden.

Het is belangrijk om de kosten en baten van de pleisterplaatsfunctie expliciet te benoemen. In geen van de stukken wordt expliciet gemaakt wat het zijn van een pleisterplaats voor de Indische gemeenschap concreet inhoudt en welke kosten en baten daarmee gepaard gaan. Dit zou wel moeten, zodat de Indische gemeenschap en VWS weten wat ze van het IHC mogen verwachten op dit punt. Hierbij is het van belang onderscheid te maken in opstartkosten (inrichting, eenmalige publiciteit, een startevent en dergelijke) en structurele kosten.

Buiten het businessplan heeft VWS thans alleen globale lumpsum bedragen in gedachten als bijdrage aan deze nieuwe functie van pleisterplaats. Willen deze daadwerkelijk ter beschikking kunnen worden gesteld, dan is vooraf veel meer duidelijkheid nodig over de beoogde besteding van de middelen, middels een activiteitenplanning en daarbij behorende kostenraming. Op deze wijze kan ook beter een goede verantwoording van de uitgaven worden afgelegd, binnen het IHC en ten opzichte van subsidiegevers.

De exploitatie van het gebouw Sophialaan verdient veel meer aandacht

Het gebouw aan de Sophialaan zal waarschijnlijk ten behoeve van het IHC en haar nieuwe pleisterplaatsfunctie worden gehuurd. Nu al is duidelijk dat circa € 10.1.6 meer huur gevraagd wordt door de VNG dan is aangegeven in het businessplan. Bovendien mag die huur jaarlijks worden geïndexeerd met een maximum percentage van 3,5%. Dat betekent dat de huur maximaal tot € 10.1.6 kan stijgen in de komende vijf jaar. De VNG stelt hierbij wel € 10.1.6 beschikbaar voor de afbouw en inrichtingswerkzaamheden op de begane grond

en het plaatsen van een hydraulische lift, die tot aan de tweede etage kan komen. Alle overige aanpassingen en inrichtingen komen voor rekening van het IHC. In het businessplan wordt niet duidelijk welke aanvullende aanpassingen nodig zijn voor het IHC en welke kosten daarmee gemoeid zijn. In het voorlopige plaatje lijken er twee kleine zalen en een grote zaal voor verhuur ter beschikking te komen.

Wel is aangegeven dat het IHC €10.1.c betaalt voor het meubilair en inventaris van het The Hague Institute for Global Justice. De afschrijving daarvan moet worden verdisconteerd in de exploitatie van het IHC en eventueel in de huurprijs van onderhuurders, zoals het The Hague Institute zelf. Deze afschrijving en de dekking daarvan is niet opgenomen in het businessplan. Wel is aangegeven dat het The Hague Institute een huurvrije tijd tot 31 augustus 2017 heeft.

De opbrengsten uit commerciële verhuur en 'bevriende' verhuur lijken met drie verhuureenheden op zich niet te hoog begroot, gegeven ook de ervaringen van het The Hague Institute. Toch is er een belangrijk risico. Indische organisaties zullen deels om niet en deels tegen een gereduceerd tarief gebruik mogen maken van de ruimten vanwege de nationale pleisterplaatsfunctie. Ook zullen zij verwachten prioriteit te krijgen bij het reserveren van de ruimten. Het effect daarvan op de verhuurbaarheid moet worden meegenomen. In dat licht is het daarom toch niet zeker dat de verhuurbaten ook kunnen worden gerealiseerd.

Resumerend oordeel is dat zowel IHC als VWS veel, deels onbekende, risico's lopen met een zo beperkt uitgewerkt en onderbouwd businessplan

Het voorliggende businessplan en de bijbehorende stukken geven een onzorgvuldig overzicht van de te verwachten kosteneffecten van het vestigen van het IHC op de Sophialaan 10 in Den Haag. De tegenspraak tussen het huurcontract en het businessplan is daarvan een zeer concreet voorbeeld. Veel kosten worden niet expliciet begroot, noch op het gebied van investeringen, noch op het gebied van exploitatie. Ook wordt niet aangegeven welke (realistische) baten verwacht worden en hoe naar extra baten zal worden gestreefd.

Een echte goede beoordeling van de business case van IHC Den Haag is daarom noch voor het bestuur van het IHC, noch voor VWS of derden goed mogelijk. Doordat het eigen vermogen van het IHC in het licht van de kosten van verhuizing, de investeringen op de Sophialaan en de komende nieuwe exploitatiestructuur relatief gering is (€10.1.c voor huisvesting en ruim €10.1.c voor lezingen en een buitengewoon hoogleraar), zullen incidentele en structurele tegenvallers door VWS moeten worden opgevangen. Een andere grote subsidiegever is door het IHC immers niet genoemd in het businessplan.

Ik snap de tijdsdruk, waaronder het gehele proces staat volkomen. Dat betekent dat ik u adviseer een aantal voorschot bedragen nu ter beschikking te stellen van het IHC, onder voorwaarde van een gedegen verantwoording waar deze bedragen aan zijn besteed.

Dit kan verder alleen onder absolute voorwaarde van een over een maand of vier op te leveren goed onderbouwd en samenhangend businessplan, formeel goedgekeurd door het bestuur van IHC, dat kan dienen als basis voor definitieve besluitvorming door het Ministerie van VWS over ondersteuning van het IHC Den Haag.

Dit nieuwe businessplan moet tenminste voorzien in:

- a. Een overzichtelijke meerjaren investerings- en exploitatieoverzicht;
- b. Een realistische begroting van eenmalige kosten ten behoeve van de verhuizing naar en aanpassing en inrichting van Sophialaan 10;
- c. Een separaat overzicht van de kosten en baten van de pleisterplaatsfunctie, aangezien VWS deze apart, bovenop de huidige subsidie, zal financieren;
- d. Een duidelijk overzicht van de financiële effecten van de beoogde (nieuwe) activiteiten, onderbouwd met een realistische beschrijving van de praktische invulling van deze activiteiten;
- e. Een uitsplitsing van de dekking van IHC Den Haag (inclusief de verhuizing) naar:
 - o de bestaande subsidie en eigen middelen;
 - o de nieuwe subsidie ten behoeve van de pleisterplaatsfunctie;
 - o de verwachte baten uit de exploitatie en extra baten uit extra en/of nieuwe activiteiten;
 - o nieuw te werven fondsen/subsidies.

Ik hoop u met deze second opinion van dienst te zijn geweest.

In de bijlage heb ik aangegeven op welke documenten ik mij heb gebaseerd.

Met vriendelijke groet,

Lex Sigterman

Bijlage: Gebruikte documenten

Businessplan IHC, Den Haag, niet gedateerd

Jaarrekening 2015 Stichting Pajong

Jaarrekening 2015 Stichting Indisch Herinneringscentrum

Nieuwsflits IHC februari 2017 (aankondiging verhuizing naar Den Haag)

Voorstel Makelaars Jansen Nadsorp Weatherall

Transitieplan Verhuizing IHC naar Den Haag

Subsidieverlening Instellingssubsidie 2016, brief VWS d.d. 11-12-2015

Betalingsovereenkomst Defensie VWS, definitieve versie d.d. 1 juli 2009

Diverse mails van drs. 10.2.e

Frisia Makelaars
T.a.v. de heer 10.2.e
Javastraat 1 A
2585 AA Den Haag

Den Haag : 8 juni 2017
Kenmerk : 0170060078
Betreft : Sophialaan 10 te Den Haag
Behandeld door : 10.2.e

Geachte heer 10.2.e,

In navolging op uw huurvoorstel d.d. 16 mei jl. doen wij u voor de goede orde en met veel plezier onderstaand namens onze opdrachtgever, Vereniging van Nederlandse Gemeenten een huurintentie toekomen t.b.v. uw opdrachtgever Stichting Indisch Herinnerings Centrum voor het huren van de kantoorruimte gelegen aan de Sophialaan 10 te Den Haag een en ander onder de navolgende voorwaarden en condities.

Hoofdhuurvoorwaarden

Verhuurder

Vereniging van Nederlandse Gemeenten, zijnde tevens beheerder.

Huurder

Stichting Indisch Herinnerings Centrum.

In het kader van de wettelijke verplichtingen verzoeken wij uw opdrachtgever een kopie van paspoort toe te sturen alsmede het uittreksel van de Kamer van Koophandel waarin de tekenbevoegden vermeld staan.

Gehuurde

Verhuurder verhuurt aan huurder en huurder huurt van verhuurder de kantoorruimte hierna 'het gehuurde' genoemd, gelegen (2514 JR) te Den Haag aan de Sophialaan 10 en als volgt verdeeld; de kantoorruimte op de begane grond, eerste en tweede verdieping zijnde in totaal circa 1.206 m² verhuurbaar vloeroppervlak, alsmede 22 parkeerplaatsen gelegen op eigen terrein met verder toebehoren.

Een en ander conform NEN 2580 en zoals schematisch is aangegeven op bijgevoegde plattegrondtekeningen.

Gebruik

Huurder zal het gehuurde in gebruik nemen als kantoorruimte en parkeerplaatsen ten behoeve voor het parkeren van personenauto's.

Huurtermijn

Vijf (5) jaar.

Vervolgens wordt de overeenkomst verlengd met aansluitende perioden van telkens vijf (5) jaar.

Huuringangsdatum

1 juli 2017.

Opzegtermijn

Beëindiging van de huurovereenkomst vindt plaats door opzegging door Huurder aan Verhuurder of door Verhuurder aan Huurder tegen het einde van de lopende huurperiode met inachtneming van een termijn van 12 maanden.

Aanvangshuurprijs

€ 10.1.c, = per jaar.

BTW

Partijen komen overeen dat verhuurder aan huurder geen BTW over de huurprijs in rekening brengt.

Servicekosten

Niet van toepassing.

Huurder dient voor eigen rekening en risico overeenkomsten te sluiten met de desbetreffende (nuts-)bedrijven en het jaarlijks onderhoud van de technische installaties en tuinonderhoud. Huurder zal tenminste 4 keer per jaar de tuin laten onderhouden.

Huurbetaling

Per kwartaal vooruit.

Huurprijsaanpassing

Jaarlijks, voor het eerst één jaar na huuringangsdatum, derhalve per 1 juni 2018 op basis van de wijziging van het maandprijsindexcijfer volgens de consumentenprijsindex (CPI), reeks CPI alle huishoudens (2006=100), gepubliceerd door het Centraal Bureau voor de Statistiek (CBS). De volgens het bovenstaande geïndexeerde huurprijs zal nimmer hoger zijn dan 3.5% en nimmer lager zijn dan die van de voorafgaande huurjaren.

Concerngarantie

Huurder en Verhuurder zijn ter nakoming van de alle verplichtingen onder deze overeenkomst waaronder onder meer die maar niet beperkt tot volledige betaling van de huurprijs en de beëindigingsvergoeding een concerngarantie overeengekomen, welke door het Ministerie van VWS zal worden afgegeven, welke als bijlage aan de overeenkomst gehecht zal worden.

De concerngarantie zal als ingangsdatum hebben huuringangsdatum en dient tot minimaal 6 maand(en) na afloop van de huurovereenkomst, met inbegrip van eventuele contractuele en/of rechterlijke verlengingen, geldig te blijven.

Voormelde concerngarantie dient tot zekerheid voor de nakoming van de verplichtingen van huurder tot het betalen van huurpenningen, het betalen van kosten, lasten en belastingen alsmede voor de uit deze overeenkomst verschuldigde rente en boeten.

Ten slotte dient de concerngarantie mede als zekerheid voor elke financiële schade die verhuurder lijdt bij een tussentijdse beëindiging van de huurovereenkomst wegens faillissement, surséance van betaling of indien een schuldsaneringsregeling van toepassing wordt verklaard van de huurder, voor zover op huurder en/of de boedel geen verhaal mogelijk is.

Na het einde van de huur, de ontruiming en de oplevering, zal verhuurder, zo spoedig mogelijk, het bedrag zijner vorderingen moeten vaststellen en indien gebleken is dat huurder geen verplichtingen jegens huurder heeft, de concerngarantie retourneren.

Huurovereenkomst

Huurovereenkomst kantoorruimte en andere bedrijfsruimte in de zin van artikel 7:230a BW worden opgemaakt conform het model door de Raad voor Onroerende Zaken (ROZ) in 2015 vastgesteld, alsmede de daarbij behorende algemene bepalingen.

Bijzondere bepalingen

Opleveringsniveau/ Financiële incentive

De kantoorruimte wordt opgeleverd in huidige staat, een en ander genoegzaam aan partijen bekend. Er zal een proces-verbaal van oplevering voor het gehuurde worden opgesteld per datum huuringang.

De kantoorruimte is o.a. voorzien van monumentale entree met marmeren vloer, gedeeltelijk voorzien van ornamentenplafonds op begane grond en eerste verdieping, monumentaal trappenhuis, verwarming middels CV-installatie en radiatoren, te openen ramen, deels zonwering/ markiezen, deels voorzien van systeemplafond op de begane grond en tweede verdieping, toiletgroepen op iedere verdieping en 1 MIVA op de begane grond, twee pantry's, slagboominstallatie, koetshuis voorzien van airconditioning, fietsenstalling.

Partijen zijn overeengekomen dat éénmalig door verhuurder en diens risico limitatief een aantal werkzaamheden worden uitgevoerd om het gehuurde in de door huurder gewenste staat op te leveren. Verhuurder stelt hiervoor een bedrag van maximaal € 10.1.c,=, zegge vijftientigduizend euro te vermeerderen met BTW beschikbaar als bijdrage voor de afbouw- en inrichtingswerkzaamheden voor het aanpassen van de scheidingswanden en het aanhelen van de vloerbedekkingen/ plafonds op de begane grond.

Alle overige aanpassingen en inrichting zullen door en voor rekening huurder worden aangebracht.

De na verbouwing tot het gehuurde behorende aanpassingen welke zijn aangebracht door en voor rekening verhuurder worden geacht eenmalig in goede staat aan de huurder ter beschikking te zijn gesteld. Alle aanpassingen gemaakt op het casco t.b.v. huurder worden geacht eenmalig in de opgeleverde staat aan de huurder ter beschikking te zijn gesteld. Onderhoud, herstel en vernieuwing van deze voorzieningen komen geheel voor rekening van huurder, behoudens normale slijtage.

Verhuurder zal aanvangen met de werkzaamheden, zodra huurder de huurovereenkomst heeft getekend, de bankgarantie heeft gesteld en de eerste huurbetaling heeft voldaan.

Huurbetaling

Huurder geniet de eerste huurperiode een huurbetaling ter grootte van € 10.1.c - welke evenredig over de eerste huurperiode zal worden verrekend.

Aanpassingen in en aan het gehuurde

Met uitzondering van structurele bouwkundige en/of (elektra) technische aanpassingen is huurder gerechtigd gedurende de looptijd van de huurovereenkomst zonder schriftelijke goedkeuring aanpassingen c.q. wijzigingen in het gehuurde aan te brengen, zoals het (ver)plaatsen van scheidingswanden, aanbrengen/vervangen van vloerbedekking c.q. (elektra) aanpassingen e.d. Eventueel onderhoud, aanpassingen, reparatie, vervanging en/of verwijdering van deze zaken komen voor rekening en risico van huurder.

Huurder heeft Verhuurder verzocht toestemming te verlenen voor het plaatsen een lift binnen danwel buiten het gehuurde. Verhuurder verleent haar toestemming voor het plaatsen van een lift, mits dit technisch te verwezenlijken is, er geen schade voor Verhuurder is en na expliciete schriftelijke toestemming van Monumentenzorg i.v.m. de status Rijksmonument. Verhuurder stelt als voorwaarde dat Royal Haskoning een bindende uitspraak zal doen over wat de meest geschikte plek voor een lift is. Weigering tot plaatsing kan nimmer aanleiding geven tot ontbinding of nietig verklaring van de huurovereenkomst of tot enige andere actie tegen verhuurder. Huurder is er zelf

voor aansprakelijk dat bij de uitvoering van de werkzaamheden voldaan wordt aan ter zake door de overheid gestelde of te stellen eisen.

Indien er binnen twaalf maanden na huuringangsdatum door en voor rekening huurder/ Gemeente Den Haag geen lift geplaatst is binnen danwel buiten het gehuurde die toegang biedt tot aan de tweede etage, zal Huurder de genoten huurkorting aan Verhuurder terugbetalen met de eerst volgende betalingstermijn en vervalt per 1 juli 2018 de afgesproken korting over de eerste vijf jaar.

Onderverhuur

Huurder heeft het recht om het gehuurde, geheel of gedeeltelijk, onder te verhuren of in gebruik te geven aan gelieerde ondernemingen (blijkens een inschrijving onder hetzelfde kvk-nummer als huurder) zonder toestemming van de verhuurder. Huurder heeft het recht om het gehuurde, geheel of gedeeltelijk, onder te verhuren aan derden na expliciet schriftelijke toestemming van verhuurder, welke zijn toestemming niet op onredelijke gronden zal weigeren of vertragen.

Bij onderverhuur zullen entrees en gemeenschappelijke ruimten die door meerdere huurders worden gebruikt een neutraal karakter behouden.

Reclame

Huurder heeft na overleg met en schriftelijke toestemming van verhuurder het recht om voor eigen rekening en risico een naamsaanduiding c.q. reclame op/aan het gebouw waarvan het gehuurde deel uitmaakt aan te laten brengen. Voor de aan te brengen reclameaanduiding zijn de volgende voorwaarden van toepassing:

1. het ontwerp voor de naamsaanduiding c.q. reclame dient te passen bij de aard en uitstraling van het gebouw waarvan het gehuurde deel uitmaakt en zal vooraf ter goedkeuring aan verhuurder worden voorgelegd;
2. huurder is volledig aansprakelijk voor alle kosten en schades die door het aanbrengen/ in stand houden van de naamsaanduiding c.q. reclame ontstaan;
3. huurder draagt zelf zorg voor alle van rechtswege benodigde vergunningen voor de naamsaanduiding c.q. reclame;
4. de naamsaanduiding c.q. reclame moet uitgevoerd worden conform het gevelhandboek van de gemeente Den Haag.

Alle werkzaamheden met betrekking tot de reclameaanduiding dienen door erkende bedrijven te worden uitgevoerd. Huurder zal de reclameaanduiding bij het einde van de huur voor eigen rekening en risico laten verwijderen alsmede eventuele schade die hierdoor ontstaat laten aanhelen.

De reclame-uiting moet in verhouding zijn met de gehuurde oppervlakte van het gebouw.

Weigering of intrekking kan nimmer aanleiding geven tot ontbinding of nietig verklaring van de huurovereenkomst of tot enige andere actie tegen verhuurder: huurder is er zelf voor aansprakelijk dat bij de uitvoering van de werkzaamheden voldaan wordt aan ter zake door de overheid gestelde of te stellen eisen. Alle aan de betreffende aan te

brengen reclame en/of aanduidingen verbonden kosten en risico's, waaronder het risico van onderverzekering, zijn voor rekening van de huurder. Indien als gevolg van de aangebrachte reclame en/of aanduidingen de premie van de brandverzekering van het gehuurde en/of belendingen wordt verhoogd, komt deze verhoging voor rekening van huurder. Alle schade c.q. gevolgschade, onderhoud, vernieuwing, reparaties en aansprakelijkstellingen van derden met betrekking tot de aangebrachte reclame en/of voorzieningen komt c.q. komen voor rekening en risico van huurder. De door huurder aangebrachte reclame en/of aanduidingen in, aan en/of op het gehuurde zal huurder bij het einde van de huurovereenkomst voor eigen rekening en risico (laten) verwijderen.

Wederoplevering

Huurder zal bij wederoplevering aan het einde van de huurovereenkomst het gehuurde opleveren in gelijke staat van oplevering. De staat van oplevering zal bij ingebruikname worden vastgelegd in een door partijen ondertekend proces verbaal van oplevering. Eventuele schade en/of onvolkomenheden aan bijvoorbeeld systeemplafond platen, wanden, entree, deuren en andere zaken welke tot het afgesproken opleveringsniveau behoren zullen derhalve, indien geconstateerd bij oplevering, worden hersteld. Al het overige zal door en voor rekening huurder verwijderd worden.

Energielabel

Verhuurder heeft geen EPA certificaat beschikbaar en zal deze ook niet beschikbaar stellen. Het gehuurde is gebouwd omstreeks 1860 en kent de status Rijksmonument, Monument nr. 17994. Derhalve is het niet nodig een EPA certificaat te vervaardigen.

Huurder ziet af van eventuele aanspraken jegens verhuurder wegens het niet overleggen van het EPA certificaat.

Toegang tot het gehuurde

Huurder heeft 7 dagen per week, 24 uur per dag toegang tot het gehuurde.

Bestemming

Huurder is zelf verantwoordelijk en dient derhalve zelf zorg te dragen voor de van overheidswege benodigde vergunningen.

Ontbindende voorwaarde verhuurder

Verhuurder en huurder verklaren dat deze huurovereenkomst, zonder dat opzegging is vereist, van rechtswege zal zijn ontbonden, in geval van voorwaarde dat er op datum

huuringang geen door beide partijen getekende beëindigingsovereenkomst van de vigerende huurovereenkomst tussen Vereniging van Nederlandse Gemeenten en The Hague Institute for Global Justice ondertekend is. Indien deze voorwaarde in vervulling gaat, zal Stichting Indisch Herinnerings Centrum het gehuurde niet kunnen betrekken. In dat geval zal huurder reeds nu voor alsdan uitdrukkelijk afstand doen van al zijn rechten, waaronder het recht op schadevergoeding, welke hij ter zake jegens de verhuurder geldend zou kunnen maken.

Ontbindende voorwaarden huurder

- Huurder kan de huurovereenkomst per direct ontbinden, indien er niet op uiterlijk 15 juni 2017 definitieve goedkeuring is verkregen vanuit het Ministerie van VWS. Deze ontbinding dient goed gedocumenteerd (met kopie van de aanvraag en afwijzing VWS) te geschieden per aangetekende brief t.n.v. Verhuurder met bericht van handtekening retour.
- Huurder kan de huurovereenkomst per direct ontbinden, indien er niet op uiterlijk 15 juni 2017 een goedkeuring vanuit de Gemeente is verkregen op het beoogde gebruik. Het niet verkrijgen/ behouden van de benodigde vergunningen na uiterste datum ontbindende voorwaarde of de intrekking van de benodigde vergunningen na eerste ingebruikname kan nimmer voor huurder een ontbindingsgrond zijn voor de huurovereenkomst.

Overname inventaris

Partijen komen overeen dat Stichting Indisch Herinnerings Centrum een overnamesom betaalt van € 10.1.c = zegge honderdduizend Euro, voor de in het gehuurde aanwezige inventaris van The Hague Institute for Global Justice, zijnde meubilair, tuinmeubilair e.d.

Bovengenoemd huurvoorstel is verstuurd onder voorbehoud definitieve goedkeuring directie Vereniging van Nederlandse Gemeenten en doen wij gestand tot donderdag 15 juni 2017, 17.00 uur.

Met vriendelijke groet,
Jansen Nadorp Weatherall B.V.
Gecertificeerde Makelaars en
Taxateurs

Exploitatieplan Pleisterplaats Den Haag

Locatie: Sophialaan 10, Den Haag

Den Haag/Arnhem, 8 juni 2017

Inhoudsopgave

1. Inleiding exploitatieplan	3
2. De pleisterplaats voor de Indische gemeenschap.....	3
3. Exploitatie pleisterplaats: dekking van kosten en verdienmodel.....	4
A. Basisfinanciering.....	4
B. Overige inkomsten.....	5
4. Toelichting op de meerjarige exploitatiebegroting.....	6
5. Ontwikkeling reserves	7
Bijlage 1 Meerjaren exploitatiebegroting	8
Bijlage 2 Inventarisatie samenwerkingspartners voor Pleisterplaats	9

1. Inleiding exploitatieplan

Het Indisch Herinneringscentrum (IHC) gaat in de tweede helft van 2017 verhuizen van Arnhem naar Den Haag. In opdracht van het ministerie van VWS gaat het IHC een **échte pleisterplaats voor de Indische gemeenschap** inrichten. Dit gebeurt in het kader van de **collectieve erkenning** (ref. brief van staatssecretaris van Volksgezondheid, Welzijn en Sport, drs. M.J. van Rijn – kenmerk 1094353-161221-DMO, dd. 16-2-2017).

Na een intensieve oriëntatie, waarbij ook vertegenwoordigers van de Indische gemeenschap betrokken zijn geweest, is de perfecte locatie voor de pleisterplaats gevonden. Vanaf 1 juli 2017 gaat de huur in van het pand aan de Sophialaan 10 in Den Haag. Het pand beslaat zo'n 1200 m² en beschikt over 22 parkeerplaatsen op eigen terrein. De publieksfuncties worden met name op de begane grond ingericht. Tegelijkertijd kan ook de buitenruimte goed benut worden en heeft de locatie een echte 'Indische uitstraling'. Daarnaast is er voldoende ruimte beschikbaar voor diverse Indische organisaties.

In dit exploitatieplan wordt de vorming van een nationale en internationale pleisterplaats van de Indische gemeenschap beschreven (o.a. met Publiekspresentatie, kenniscentrum, ontmoetingscentrum, educatie, culturele en thematische activiteiten, zalenverhuur voor vergaderingen, symposia, publieksactiviteiten). Tevens wordt een overzichtelijk, meerjarig investerings- en exploitatieoverzicht bijgevoegd.

Verbinding van de pleisterplaats met Indische geschiedenis

Het pand aan Sophialaan 10 is gebouwd in opdracht van Guillaume Baud (Resident Kediri, directeur Departement Cultures, voormalig minister van Koloniën) en ligt centraal in het Willemspark. Het Willemspark - en in het bijzonder de Sophialaan - is een mooi voorbeeld van een Haagse locatie die steeds opnieuw oud-Indiëgangsters (vaak met onderlinge verwantschappen) aantrok: zo was Guillaume Baud gehuwd met een tante van de schrijver Louis Couperus, die op een steenworp afstand geboren is. Een halfzus van Couperus woonde op nr. 12. De buitenruimte/de tuin geeft het pand de uitstraling van een Indische pleisterplaats.

2. De pleisterplaats voor de Indische gemeenschap

De pleisterplaats heeft een nationale en internationale uitstraling en geeft invulling aan de volgende **functies uit de collectieve erkenning**:

- Een echte Indische pleisterplaats
- Scholing en educatie
- Museale en kennisfunctie
- Culturele activiteiten
- Herinneren en Herdenken (het secretariaat van Stichting Herdenking 15 Augustus 1945 is ondergebracht bij het IHC)

Er is en wordt zoveel mogelijk synergie gezocht met Indische organisaties, door extra verhuurbare ruimtes te bieden voor Indische en Molukse organisaties. Daarbij is de

pleisterplaats faciliterend en ondersteunend naar de Indische Gemeenschap: met flex-kantoorruimte, vergaderaccommodatie, een grote zaal, ruimtes voor activiteiten en een buitenruimte geschikt voor activiteiten met of zonder tent.

3. Exploitatie pleisterplaats: dekking van kosten en verdienmodel

A. Basisfinanciering

Voor de exploitatie van de pleisterplaats is een **meerjarige exploitatiebegroting** gemaakt met een begroting van uitgaven en inkomsten voor de periode 2017-2021. Deze is opgenomen als **bijlage 1**.

De pleisterplaats voor Indisch Nederland vraagt structurele additionele financiering bovenop de bestaande instellingssubsidie*. De benodigde **additionele financiering uit de collectieve erkenning** (basisinfrastructuur en flexibel deel) wordt hieronder in een meerjarenbegroting weergegeven:

Additionele investering uit collectieve erkenning in €	2017	2018	2019	2020	2021
Huur** Pleisterplaats gereserveerd door VWS**		100.000	100.000	100.000	100.000

10.1.c

* Het IHC ontvangt een **jaarlijkse instellingssubsidie** van € 486.953 (prijsniveau 2016). Verder wordt tot op heden € 100.000 rechtstreeks voor de huur op het landgoed Bronbeek jaarlijks door VWS aan Defensie betaald.

** De totale huurkosten voor de Pleisterplaats zijn: € 10.1.c per jaar. Voor het IHC is een bedrag van € 100.000 gereserveerd door VWS zie *). Dat bedrag is nog niet opgenomen in de instellingssubsidie en wordt daarom apart opgenomen.

*** Dit betreft een Locatiebeheerder (€ 10.1.c) en een Medewerker PR/Communicatie en locatieverhuur (€ 10.1.c). Beide medewerkers zijn een noodzakelijk aanvulling op de huidige staf voor een goed beheer van de Pleisterplaats (zij worden tot eind 2017 betaald door The Hague Institute for Global Justice).

**** De Indische Salons zijn tot en met 2017 gefinancierd door het vfonds. Het biedt Indische en Indisch gerelateerde organisaties de mogelijkheid om een Indische Salon te organiseren. Vanaf 2017 wordt dit niet meer gefinancierd door het vfonds, terwijl het een succesvol concept is.

De verhuizing van het Indisch Herinneringscentrum en de pleisterplaats vragen in 2017 en overlopend in 2018 een **eenmalige investering**:

Investering ten behoeve van verhuizing en Pleisterplaats (x € 1000 en incl.btw)	2017	2018	2019	2020	2021
KOSTEN éénmalig					
makelaarskosten					
overname volledige inventaris van IGJ					
aanpassing i.v.m. toegankelijkheid pand(o.a. lift)					
Inrichtingskosten tenttoonstelling bij 300 sqm					
Investering klimaatbeheersing					
kosten inrichting pleisterplaats (incl. verhuistransport)					
<i>totaal</i>					
BIJDRAGEN					
Bijdrage uit Collectieve Erkenning kosten inrichting Pleisterplaats					
Aanpassing pand voor Pleisterplaats (Collectieve Erkenning)					
Bijdrage /projectsubsidie VWS vaste tentoonstelling incl. klimaatbeheersing	175	175			
Bijdrage reserves Pajong					
Bijdrage uit eigen reserves voor verhuizing					
Bijdrage uit egalisatiereserve					
Bijdrage VNG aanpassing gebouw					
<i>totaal</i>					

B. Overige inkomsten

De pleisterplaats wordt zo ingericht dat er meerdere inkomstenbronnen zijn uit:

- Verhuur van (flexibele) kantoorruimtes
- Verhuur van twee vergaderzalen (max. 30 pers.) en een grote zaal (max. 175 pers.)

Verhuur kantoorruimtes

De pleisterplaats biedt ruimte aan Indische organisaties. In de tweede helft van 2017 en in 2018 huurt het IGJ kantoorruimte voor twaalf personen. Daarna wordt de ruimte verhuurd aan een Indische organisatie, naar verwachting Stichting JES. Het Moluks Historisch Museum zal eveneens ruimte huren. Wij gaan uit van aanvangsdatum 1 januari 2018.

Daarbij worden vanuit de pleisterplaats flexibele kantoorruimtes en het gebruik van diverse ruimtes aangeboden aan Indische organisaties. Een eerste inventarisatie van behoeftes onder Indische organisaties over óf en hoe zij gebruik wensen te maken van de pleisterplaats, leverde een representatief resultaat op; zie hiervoor bijlage 2.

Verhuur van zalen

Vanwege de financiering uit de basisinfrastructuur, zullen Indische organisaties tegen gereduceerd (commercieel) tarief ruimtes kunnen huren. De organisaties die een plek in de pleisterplaats hebben maken kosteloos gebruik van de geboden vergaderruimtes. Zij betalen alleen de kosten die voor de activiteiten daadwerkelijk gemaakt worden. De in de exploitatiebegroting opgenomen inkomsten voor de verhuur, zijn gebaseerd op de ervaringscijfers van de vorige huurder, het Institute for Global Justice (IGJ).

De gehanteerde (commerciële) basistarieven zijn:

- Verhuur van de grote zaal:
- Verhuur vergaderzaal:

10.1.c

De geraamde opbrengsten uit verhuur zijn zeker reëel gezien de huidige stand van zaken: in werkelijkheid zijn de inkomsten uit verhuur medio 2017 al hoger dan was geraamd voor verhuur in het eerste half jaar. De huidige huurders van accommodatie voor events geven aan dat de locatie Sophialaan niet alleen aantrekkelijk en comfortabel is maar ook zeer goed bereikbaar met zowel eigen auto (naast parkeren op eigen terrein is er ook ruim gelegenheid op het naastgelegen Plein 1813) als met het openbaar vervoer. Met name huurders als ambassades, de gemeente Den Haag en diverse stichtingen hechten aan de representativiteit van de locatie en de rustige omgeving bij het organiseren van events. Er zijn nauwelijks vergelijkbare locaties te vinden in Den Haag.

4. Toelichting op de meerjarige exploitatiebegroting

In bijlage 1 is de gehele meerjarenbegroting opgenomen. Bij de opstelling van de meerjarenbegroting is uitgegaan van de te verwachten bijdragen van het ministerie van VWS en middelen die beschikbaar komen uit middelen voor Collectieve Erkenning. De geraamde kosten zijn deels gebaseerd op de bestaande uitgaven en de werkelijke kosten van de huisvesting aan de Sophialaan.

Daarbij zijn de volgende uitgangspunten gehanteerd:

- Huur Sophialaan start per 1 juli 2017 met huurkorting van 20 K per jaar voor 5 jaar;
- De huur van de huidige locatie Bronbeek verloopt via verrekening van VWS aan Defensie voor 100 k. In deze opstelling gaat deze huurbijdrage rechtstreeks van VWS naar het IHC.
- Tot 1 januari 2018 betaalt The Hague Institute for Global Justice de salariskosten voor de huidige 2 personen die verantwoordelijk zijn voor het beheer van het gebouw, de verhuur van de ruimtes en administratieve ondersteuning en communicatie.
- De volledige inventaris, meubilair, AVC-apparatuur, keukeninrichting etc. wordt van de huidige huurder overgenomen voor totaal 90 K in 2017.
- Tot 1 januari 2019 huurt The Hague Institute for Global Justice voor 35 K ruimte; vanaf 2019 is verhuur aan de Stichting JES mogelijk voor eenzelfde bedrag.
- Ramingen op prijspeil 2017 en uitgaven zijn inclusief btw.

5. Ontwikkeling reserves

De ontwikkeling van de huidige reserves kan als volgt worden geraamd op basis van de meerjarenbegroting waarbij het te verwachten exploitatie-overschot wordt toegevoegd aan de reserves.

Ontwikkeling reserves	
IHC per 1 juli 2017	
Egalisatiereserve	
Bestemmingsreserve verhuizing	
Overige reserves	
Totaal per 1 juli 2017	
Verhuizing 2017	
Toevoeging resultaat 2017	
Reserves ultimo 2017	
Toevoeging resultaat 2018	
Reserves ultimo 2018	
Toevoeging resultaat 2019	
Reserves ultimo 2019	
Toevoeging resultaat 2020	
Reserves ultimo 2020	
Toevoeging resultaat 2021	
Reserves ultimo 2021	

Daarnaast bedragen de reserves van de Stichting Pajong per 1 juli 2017:

Overige reserves:

Bestemmingsreserves:

In 2017 wordt een eenmalige bijdrage van € 10.1.c , - aan de exploitatie van de Pleisterplaats uit de reserves verstrekt voor de exploitatie zodat het saldo reserves van de Stichting Pajong per ultimo 2017 € 10.1.c - bedraagt.

Bijlage 1 Meerjarige exploitatiebegroting

INDISCH HERINNERINGSCENTRUM (IHC) en de Pleisterplaats					
x € 1000					
KOSTEN per jaar (alles incl. btw)	2017	2018	2019	2020	2021
Huur Sophialaan 10					
Makelaarskosten					
Beheer (2 personen voor beheer, ondersteuning en communicatie)					
Energielasten					
Schoonmaak					
Tuinonderhoud					
Overname volledige inventaris THIGJ (meubilair, avc, keuken)					
Aanpassing i.v.m. toegankelijkheid pand (lift)					
Kantoorkosten algemeen					
Inrichtingskosten tentoonstelling bij 300 sqm					
Investering klimaatbeheersing tbv tentoonstellingsruimte					
Kosten inrichting pleisterplaats, Café Batavia (incl. verhuistransport)					
Personele kosten staf (x fte)					
Indische Salons (spec.activiteiten)					
Overige uitgaven t.b.v. activiteiten					
Dotatie aan reserves bij positief resultaat					
Totaal kosten					
OPBRENGSTEN/Inkomsten per jaar	2017	2018	2019	2020	2021
Reguliere subsidie VWS	486	487	487	487	487
Rechtstreekse bijdrage huur VWS (niet meer via Defensie)	0	100	100	100	100
Bijdrage uit Collectieve Erkenning: kosten inrichting Pleisterplaats	150				
Bijdrage uit Collectieve Erkenning huur VWS voor Pleisterplaats	100	125	125	125	125
Bijdrage uit Collectieve Erkenning: Personeelskosten beheer Pleisterplaats					
Bijdrage uit Collectieve Erkenning: exploitatie Pleisterplaats (tuin, energie)					
Bijdrage uit Collectieve Erkenning: Aanpassing pand voor Pleisterplaats (lift)					
Bijdrage uit Collectieve Erkenning voor Indische Salons					
Bijdrage /projectsubsidie VWS vaste tentoonstelling incl. klimaatbeheersing	175	175			
Opbrengst verhuur aan Institute for Global Justice / St. JES					
Opbrengst zalenverhuur voor events					
Opbrengst Moluks Historisch Museum					
Inkomsten Stichting Pajong					
Bijdrage Defensie tentoonstelling					
Bijdrage reserves Pajong					
Bijdrage uit bestemmingsreserve voor verhuizing					
Bijdrage VNG aanpassing gebouw					
Totaal inkomsten	1.223	1.257	1.082	1.070	1.057

Bijlage 2 Inventarisatie samenwerkingspartners voor Pleisterplaats

Het Indisch Herinneringscentrum heeft met navolgende organisaties gesproken over hun mogelijke inbreng, behoeftes en wensen m.b.t. deelname aan de Indische pleisterplaats in Den Haag. In willekeurige volgorde staan zij hieronder genoteerd met de behoeftestelling erbij.

Stichting Herdenking 15 Augustus 1945

- Bestaande samenwerking
- Secretariaat (kantoor) ondergebracht bij IHC
- Behoeftte: vergaderruimte; publieksruimte (bijvoorbeeld voor bijeenkomsten met aangesloten organisaties.)

Indisch Platform

- Vergaderruimte (?)

Via de voorzitter van het IP is de volgende behoeftestelling aangegeven:

Stichting JES : 300 m2; (functionele behoeftes nog niet bekend)

Stichting IFA : Indisch Familie Archief 150 m2 + circa 100 m2 archief ruimte (goed geconditioneerd)

Hans Vogelsang : in de meest ambitieuze constellatie : 6000 m2. (maximaal).

Pelita

1. Publieksruimte voor 50 – 100+ personen, voor:

- Het organiseren van eettafels circa 50 personen, frequentie 1x 6 weken.
- Thema/ Netwerkdagen voor naoorlogse generaties (circa 50 personen 4x per jaar).
- Mogelijk Masoek Sadj'a's (100+ personen 5x per jaar).

2. Kantoor-/Vergaderruimte

- Gebruik van spreekkamer/ overleg ruimte voor het houden van een zorg/dienstverleningssprekkuur (2 à 3x per week), voor projectoverleg, vrijwilligerspunt, intervisie etc. (teams van circa 8 à 10 personen). Omdat de Haagse projecten nog in ontwikkeling zijn, is niet precies in te schatten hoe vaak de laatste drie activiteiten zullen voorkomen.

Stichting Moluks Historisch Museum

Vooropgesteld dient te worden dat de behoeften en wensen van Stichting MHM volledig afhankelijk zijn van de financiële middelen. Verhuizing is alleen realiseerbaar indien er nieuwe inkomstenbronnen komen. In onderstaande zal ook blijken dat ik de wensen/behoeften van Stichting MHM niet los kan zien van de functie die het IHC voor ogen heeft voor het gebouw als geheel.

Kantoor:

Stichting MHM heeft een kantoor nodig met ca. 5 werkplekken en enkele stellingkasten. Minimale oppervlakte: 60 m2.

Opslagruimte:

Voor boekenvoorraad, educatief materiaal en uit te lenen objecten is een opslagruimte van ca. 25 m² nodig.

Serverruimte:

De computerprogramma's van Stichting MHM (met name Adlib) draaien op een server. Deze staat in een serverkast van ca. 180x80x60 cm (hxbxd). De kast dient op een koele plek te staan, niet in de kantoorruimte maar kan wel in de opslagruimte of in een gangkast. Indien gewenst door IHC zou de server uitgebreid kunnen worden en heringericht om ook de ICT-behoefte van IHC te vervullen. Andere optie hangt samen met wat de plannen zijn voor een expositie: het is mogelijk om beeldschermen in een tentoonstelling aan te sturen vanaf deze server.

Kopieer-/scanapparaat:

Stichting MHM digitaliseert zelf archiefstukken en gebruikt daarvoor een kopieer-/scanapparaat. Dit zou in de opslagruimte geplaatst kunnen worden als die ruimte voldoende gekoeld kan worden. Of op de gang.

Vergaderruimte:

Wenselijk is een vergaderruimte met een capaciteit voor max. 10 personen. Echter als er een bibliotheek komt, kan die ruimte daarvoor benut worden indien slim ingericht. Bij noodzaak tot kostenbesparing zal Stichting MHM de vergaderruimte laten vervallen.

Depot:

De collecties van Stichting MHM bestaan uit objecten, foto's, krantenknipsels, archiefstukken, audiovisueel materiaal, boeken en tijdschriften. Deze bevinden zich grotendeels bij een extern opslagbedrijf. Wenselijk is om een deel van de collecties bij de hand te hebben, m.n. materiaal waaraan gewerkt wordt. Dit materiaal is inbegrepen bij de benodigde kantoorruimte. Indien er echter ruimte over is in het gebouw dat - tijdelijk - als depotruimte gebruikt kan worden, dan kan Stichting MHM overwegen daar gebruik van te maken.

Bibliotheek:

Stichting MHM beschikt over twee bibliotheken, de vroegere uitleenbibliotheek en de magazijnbibliotheek. Beide staan in de opslag. Stichting MHM staat ervoor open om de bibliotheek samen met de bibliotheek van het IHC weer toegankelijk te maken. Die situatie zal Stichting MHM dan benutten om dubbele exemplaren eruit te halen om te koop aan te bieden. De uitleenbibliotheek bevond zich vroeger in een ruimte van ca. 70 m². Hier waren ook studieplekken en een ronde tafel. De gewenste ruimte hangt af van het doel: wordt het een bibliotheek met werkplekken waar publiek rondstruint of een magazijnopstelling waar een medewerker opgevraagd materiaal uit te voorschijn haalt? Het is ook nog mogelijk om kantoor en bibliotheek samen te voegen in één ruimte zodat er steeds toezicht is. Of met een glazen wand. Dit hangt er weer vanaf of het pand vrij toegankelijk is voor bezoekers of dat er alleen mensen op afspraak komen. En van de inrichting en looproute.

Expositie:

Stichting MHM beschikt over ca. 1000 objecten. Daarvan beschouw ik die objecten die vroeger in het museum de vaste expositie vormden als kerncollectie waarmee het Molukse verhaal verteld kan worden (zie bijlage). De objecten zijn beschikbaar om te gebruiken in een

nieuw op te zetten tentoonstelling. Daarbij kan ook het audiovisuele materiaal betrokken worden. Gewenste oppervlakte hangt af van vele factoren: indeling beschikbare ruimten (deuren, ramen), klimaat, visie, gebruik van vitrines, doelgroepen (individuele bezoekers of groepen), looprichting door gebouw, et cetera.

Ruimte voor bijeenkomsten:

Hangt af van plannen van IHC.

Keuken/restaurant:

Als er bijeenkomsten worden gehouden, een must.

Kantine:

Voor ons niet per se nodig. Met een koffieapparaat en waterkoker komen wij een heel eind. Echter als kantoor gedeeld wordt met bibliotheek is een aparte ruimte om te eten wel zo netjes.

Samengevat:

Uitgaand van het functioneren van Stichting MHM als kenniscentrum zoals de situatie nu is, heeft stichting MHM minimaal nodig: kantoor en opslagruimte incl. plek voor serverkast en kopieer/scanapparaat: ca. 90 m2. Alles staat of valt met de kosten en of het mogelijk is om hiervoor extra geld te verwerven.

Overzicht overige Indische Organisaties

	Vergader- en flexwerkplek	Archief	Programmering (publieksactiviteiten, workshops, evenementen)	Tentoonstellingen/ Educatie	Kenniscentrum (voor onderzoek/ vragen etc.)
Hoezo Indo	x	x	x	x	x
Riboet Verhalenkunst/ Indisch Zwijgen	x	x	x	x	
I.N.D.O. Documentairemakers	x	x	x		x
Fotografe Rosa Verhoeve			x	x	
Toko Lo			x		
Nusantara Zorg			x		

Businessplan IHC Den Haag

Locatie: Sophialaan 10, Den Haag

Inleiding

Dit plan is een eerste aanzet voor een businessplan voor het IHC Den Haag. **Het IHC gaat verhuizen van Arnhem naar Den Haag.** De oorspronkelijke ruimtebehoefte was begroot op ong. 900 m².

Tegelijkertijd ontwikkelt het IHC een plan om invulling te geven aan de '**Pleisterplaats voor de Indische gemeenschap**' in het kader van de **collectieve erkenning**. De zoektocht van de locatie is daarmee gewijzigd en er wordt gezocht naar een ruimere locatie (max. 1400 m²). Sophialaan 10 blijkt bijzonder geschikt, vanwege de mogelijkheid om de publieksfuncties op de begane grond in te richten. Tegelijkertijd kan ook de buitenruimte goed benut worden en heeft de locatie een echte 'Indische uitstraling'.

Verbinding plek met Indische geschiedenis

Het pand aan **Sophialaan 10** is gebouwd in opdracht van Guillaume Baud (Resident Kediri; directeur Departement Cultures, voormalig minister van Koloniën) en ligt centraal in het Willemspark. Het Willemspark - en in het bijzonder de Sophialaan - is een mooi voorbeeld van een Haagse locatie die steeds opnieuw oud-Indiëgangers (vaak met onderlinge verwantschappen) aantrok: o.a. Guillaume Baud, gehuwd met een tante van de schrijver Louis Couperus. Een halfzus van Couperus woonde op nr. 12. De buitenruimte/de tuin geeft het pand de uitstraling van een Indische pleisterplaats.

IHC Den Haag: Pleisterplaats

Het IHC zal in Den Haag de volgende **functies uit de collectieve erkenning** vervullen:

- Een echte Indische pleisterplaats
- Scholing en educatie
- Museale en kennisfunctie
- Culturele activiteiten
- Herdenken (n.b. de Stichting Herdenking 15 Augustus 1945 heeft het secretariaat reeds ondergebracht bij het IHC)

Er wordt zoveel mogelijk synergie gezocht met Indische organisaties:

- Extra verhuurbare ruimte voor Indische en Molukse organisaties;
- Faciliterend en ondersteunend naar de Indische Gemeenschap: met flex-kantoorruimte, vergaderaccommodatie, grote zaal en ruimtes voor activiteiten, buitenruimte geschikt voor activiteiten met of zonder tent, etc.)
- Met een nationale uitstraling.

Huisvestingslasten Sophialaan 10

Huur	10.1.c	
Totale verhuurbare oppervlakte is 1333 m ² à € 150,- per m ²		
Energie, gas en water		
Schoonmaak (incl. glasbewassing e.d.)		
Onderhoudskosten		
Overiges huisvestingslasten (m.n. tuinonderhoud)		
Totale huisvestingslasten		

*Aangezien de onderhandeling met de eigenaar (VNG) nog niet is afgerond gaan we in dit plan uit van € 10.1.c,- **huisvestingslasten**. Wij gaan uit van een huurperiode van 5 jaar met optie tot verlenging van 5 jaar.

Voor de invulling van de collectieve erkenning worden extra kosten (€ 10.1.c,- aan huisvestingskosten en € 10.1.c,- additionele personeelskosten) en gemaakt. In de werkgroepen is o.a. gesproken over de uitvoeringsorganisatie. Het **IHC Den Haag** ziet zichzelf als **uitvoeringsorganisatie voor de pleisterplaats**. Vanuit die hoedanigheid zal het IHC Den Haag inkomsten genereren (verdienmodel).

Uitgangspunt is dat een deel van de kosten gedekt wordt uit de **basisinfrastructuur van de collectieve erkenning** (collectieve erkenning kent daarbij een basisinfrastructuur en een profileringsdeel).

Vanwege de financiering uit de basisinfrastructuur, zullen Indische organisaties tegen gereduceerd (commercieel) tarief ruimtes kunnen huren. De organisaties die een plek in de pleisterplaats hebben maken kosteloos gebruik van de geboden ruimtes. Zij betalen alleen de kosten die voor de activiteiten daadwerkelijk gemaakt worden.

Dekkingsplan:

Kosten:	Dekking uit:
Huisvestingskosten: € 10.1.c	Instellingssubsidie: € 100.000,- Basisinfrastructuur Coll. Erkenning: € 200.000,-
Additionele personeelskosten vanwege pleisterplaats: - Locatiebeheerder (€ 10.1.c) - Medewerker PR/communicatie en locatieverhuur (€ 10.1.c)	Basisinfrastructuur Coll. Erkenning: € 100.000,-

Verdienmodel IHC Den Haag

Het IHC Den Haag verwacht de volgende inkomsten te kunnen genereren:

Huuropbrengsten kantoor*:	10.1.c
- Institute of Global Justice	
- Moluks Historisch Museum	
Verhuur van zalen (commercieel):	
- Grote zaal (ma-vrij)	
- Grote zaal (zat.)	
- Vergaderen (ma-vrij)	

*Met de huurders wordt een vastgoedconstructie bedacht, waarbij het IHC Den Haag de verantwoordelijkheid houdt voor het beheer en het uitbaten van het pand.

Pleisterplaats met buitenruimte

Gebruik ruimtes

Voor de organisaties die gehuisvest zijn in de pleisterplaats, geldt dat zij geen huur betalen voor gebruik van de zalen en vergaderruimtes.

Voor de overige Indische organisaties geldt een korting van 50% op het standaard tarief, dan wel een afgesproken tarief op jaarbasis.

Buitenruimte

Het terrein/de buitenruimte biedt veel mogelijkheden voor evenementen. Er kunnen meerdere tenten of een hele grote tent geplaatst worden, wat o.a. meerwaarde heeft voor het middagprogramma van de Indiëherdenking op 15 augustus. Indien gewenst kan dit programma op locatie (i.p.v. in het World Forum) plaatsvinden.

Denkbaar is dat de meerkosten van een grote tent worden opgenomen in de basisinfrastructuur van de collectieve erkenning.

Inventarisatie functionele behoeftes Indische organisaties

Er is eerder een inventarisatie onder Indische organisaties gehouden naar de functionele behoeftes. Die inventarisatie is **hieronder opgenomen als bijlage 1**.

Verhuizing IHC naar Den Haag

Het IHC zal eenmalige kosten voor de verhuizing van Arnhem naar Den Haag maken.

Verhuiskosten:	In Euro's
Verhuizing inboedel (kantoorinventaris uit Arnhem en opslag materialen vanuit Zeist)	
Projectbegeleiding verhuizing	
Makelaarskosten	
Kosten inrichting Sophialaan, incl. kosten architect	
Vernieuwing Huisstijl en corporate website incl. planningsprogramma	
PR/communicatie rond verhuizing	
Totale kosten:	

10.1.c

Bijlage 1:

Inventarisatie samenwerkingspartners voor Pleisterplaats

Het Indisch Herinneringscentrum heeft met navolgende organisatie gesproken over hun mogelijke inbreng, behoeftes en wensen m.b.t. deelname aan de Indische Pleisterplaats in Den Haag. In willekeurige volgorde staan zij hieronder genoteerd met de behoeftestelling erbij.

Stichting Herdenking 15 Augustus 1945

- Bestaande samenwerking
- Secretariaat (kantoor) ondergebracht bij IHC
- Behoeftes: vergaderruimte; publieksruimte (bijv. voor bijeenkomsten met aangesloten organisaties).

Indisch Platform

- Vergaderruimte (?)

Via de voorzitter van het IP is de volgende behoeftestelling aangegeven:

Stichting JES : 300 m2; (functionele behoeftes nog niet bekend)

Stichting IFA : Indisch Familie Archief 150 m2 + circa 100 m2 archief ruimte (goed geconditioneerd)

Hans Vogelsang : in de meest ambitieuze constellatie : 6000 m2. (maximaal).

Pelita

1. Publieksruimte voor 50 – 100+ personen, voor:

- Het organiseren van eettafels circa 50 personen, frequentie 1x 6 weken.
- Thema/ Netwerkdagen voor naoorlogse generaties (circa 50 personen 4x per jaar).
- Mogelijk Masoek Sadja's (100+ personen 5x per jaar).

2. Kantoor-/Vergaderruimte

- Gebruik van spreekkamer/ overleg ruimte voor het houden van een zorg/dienstverleningssprekkuur (2 à 3x per week), voor projectoverleg, vrijwilligerspunt, intervisie etc. (teams van circa 8 à 10 personen). Omdat de Haagse projecten nog in ontwikkeling zijn, is niet precies in te schatten hoe vaak de laatste 3 activiteiten zullen voor komen.

Stichting Moluks Historisch Museum

Vooropgesteld dient te worden dat de behoeften en wensen van stg. MHM volledig afhankelijk zijn van de financiële middelen. Verhuizing is alleen realiseerbaar indien er nieuwe inkomstenbronnen komen. In onderstaande zal ook blijken dat ik de wensen/behoeften van stg. MHM niet los kan zien van de functie die het IHC voor ogen heeft voor het gebouw als geheel.

Kantoor:

Stg. MHM heeft een kantoor nodig met ca. 5 werkplekken en enkele stellingkasten.
Minimale oppervlakte: 60 m2.

Opslagruimte:

Voor boekenvoorraad, educatief materiaal en uit te lenen objecten is een opslagruimte van ca. 25 m2 nodig.

Serverruimte:

De computerprogramma's van Stg. MHM (m.n. Adlib) draaien op een server. Deze staat in een serverkast van ca. 180x80x60 cm (hxbxd). De kast dient op een koele plek te staan, niet in de kantoorruimte maar kan wel in de opslagruimte of in een gangkast. Indien gewenst door IHC zou de server uitgebreid kunnen worden en heringericht om ook de ICT-behoefte van IHC te vervullen. Andere optie hangt samen met wat de plannen zijn voor een expositie: het is mogelijk om beeldschermen in een tentoonstelling aan te sturen vanaf deze server.

Kopieer/scanapparaat:

Stg. MHM digitaliseert zelf archiefstukken en gebruikt daarvoor een kopieer/scanapparaat. Dit zou in de opslagruimte geplaatst kunnen worden als die ruimte voldoende gekoeld kan worden. Of op de gang.

Vergaderruimte:

Wenselijk is een vergaderruimte met een capaciteit voor max. 10 personen. Echter als er een bibliotheek komt, kan die ruimte daarvoor benut worden indien slim ingericht. Bij noodzaak tot kostenbesparing zal stg MHM de vergaderruimte laten vervallen.

Depot:

De collecties van Stg MHM bestaan uit objecten, foto's, krantenknipsels, archiefstukken, audiovisueel materiaal, boeken en tijdschriften. Deze bevinden zich grotendeels bij een extern opslagbedrijf. Wenselijk is om een deel van de collecties bij de hand te hebben, m.n. materiaal waaraan gewerkt wordt. Dit materiaal is inbegrepen bij de benodigde kantoorruimte. Indien er echter ruimte over is in het gebouw dat - tijdelijk - als depotruimte gebruikt kan worden, dan kan stg MHM overwegen daar gebruik van te maken.

Bibliotheek:

Stg. MHM beschikt over twee bibliotheken, de vroegere uitleenbibliotheek en de magazijnbibliotheek. Beide staan in de opslag. Stg. MHM staat ervoor open om de bibliotheek samen met de bibliotheek van het IHC weer toegankelijk te maken. Die situatie zal stg MHM dan benutten om dubbele exemplaren eruit te halen om te koop aan te bieden. De uitleenbibliotheek bevond zich vroeger in een ruimte van ca. 70 m2. Hier waren ook studieplekken en een ronde tafel. De gewenste ruimte hangt af van het doel: wordt het een bibliotheek met werkplekken waar publiek rondstruint of een magazijnopstelling waar een medewerker opgevraagd materiaal uit te voorschijn haalt? Het is ook nog mogelijk om kantoor en bibliotheek samen te voegen in één ruimte zodat er steeds toezicht is. Of met een glazen wand. Dit hangt er weer vanaf of het pand vrij toegankelijk is voor bezoekers of dat er alleen mensen op afspraak komen. En van de inrichting en looproute.

Expositie:

Stg. MHM beschikt over ca. 1000 objecten. Daarvan beschouw ik die objecten die vroeger in het museum de vaste expositie vormden als kerncollectie waarmee het

Molukse verhaal verteld kan worden (zie bijlage). De objecten zijn beschikbaar om te gebruiken in een nieuw op te zetten tentoonstelling. Daarbij kan ook het audiovisuele materiaal betrokken worden. Gewenste oppervlakte hangt af van vele factoren: indeling beschikbare ruimten (deuren, ramen), klimaat, visie, gebruik van vitrines, doelgroepen (individuele bezoekers of groepen), looprichting door gebouw, etc.

Ruimte voor bijeenkomsten:
Hangt af van plannen van IHC.

Keuken/restaurant:
Als er bijeenkomsten worden gehouden, een must.

Kantine:
Voor ons niet per se nodig. Met een koffieapparaat en waterkoker komen wij een heel eind. Echter als kantoor gedeeld wordt met bibliotheek is een aparte ruimte om te eten wel zo netjes.

Samengevat:
Uitgaand van het functioneren van Stg MHM als kenniscentrum zoals de situatie nu is, heeft stg MHM minimaal nodig: kantoor en opslagruimte incl plek voor serverkast en kopieer/scanapparaat: ca. 90 m2. Alles staat of valt met de kosten en of het mogelijk is om hiervoor extra geld te verwerven.

Overzicht overige Indische Organisaties

	Kantoorruimte / werkplek	Vergader- en flexwerkplek	Archief	Programmering (publieksactiviteiten, workshops, evenementen)	Tentoonstellingen / Educatie	Kenniscentrum (voor onderzoek / vragen etc.)
Hoezo Indo		x	x	x	x	x
Riboet Verhalenkunst/Indisch Zwijgen		x	x	x	x	
I.N.D.O. Documentairemakers		x	x	x		x
Fotografe Rosa Verhoeve				x	x	
Toko Lo				x		
Nusantara Zorg				x		

Projectaanvraag vestiging Stichting Moluks Historisch
Museum in de Pleisterplaats te Den Haag

Inhoudsopgave

Inleiding.....	3
----------------	---

Belangrijke punten

Visie

Missie

Financiering

Bestuur en ANBI

Locatie

Management

Communicatie en PR

Sleutels tot succes.....	5
--------------------------	---

Strategie MHM

De collectie

Leerstoel en wetenschappelijk onderzoek

Jongeren

Positionering en communicatie

Samenwerking

Activiteiten.....	8
-------------------	---

De collectie

Dag van de collectie

De Collectie Vertelt... Live

Wetenschappelijk onderzoek en educatie

Herinneren en herdenken

Moluks cultureel erfgoed

Communicatie

Samenwerking MHM & IHC in Pleisterplaats.....12

Visie op samenwerking

Concretisering van de samenwerking

Wisseltentoonstelling over Verzet

Bibliotheek/kenniscentrum

Vaste tentoonstelling

Inleiding

Stichting Moluks Historisch Museum (hierna MHM) geeft in dit plan haar visie op de vestiging in de Pleisterplaats te Den Haag in het kader van de Collectieve Erkenning. MHM ziet de vestiging als de kans om de reeds bestaande en succesvolle samenwerking met het Indisch Herinneringscentrum te bestendigen en mogelijk nieuwe samenwerkingsverbanden aan te gaan. Daardoor kan MHM op duurzame wijze aandacht blijven schenken aan de gedeelde koloniale (pijnlijke) geschiedenis.

In dit plan wordt een overzicht weergegeven van activiteiten van MHM voor de komende jaren. Alvorens over te gaan tot een beschrijving hiervan, geeft het MHM eerst de kaders weer waarbinnen de activiteiten plaatsvinden. Het is van belang om eerst inzicht te geven in het huidige functioneren van MHM sinds de sluiting van het museumgebouw in oktober 2012 en de wijze waarop activiteiten sindsdien zijn vorm gegeven. Op deze wijze worden de doelstellingen van en samenhang tussen de beschreven activiteiten en functie van MHM verduidelijkt.

Stichting Moluks Historisch Museum dient hierbij een projectaanvraag in voor de vestiging van MHM in de Pleisterplaats met een bibliotheek/kenniscentrum en een projectaanvraag voor een tijdelijke tentoonstelling in samenwerking met het IHC in het kader van het jaar 2018 als het jaar van het Verzet.

Belangrijkste punten

Het Moluks Historisch Museum is in 1990 opgericht. Als schenking van de Nederlandse regering was het bedoeld als 'levend' monument. Het museum beschikt over een unieke collectie Moluks erfgoed. Naast de collecties heeft MHM een kenniscentrum met een uitgebreide bibliotheek over de geschiedenis van de Molukken en van de Molukkers in Nederland. Het museum was tot 2013 gevestigd te Utrecht. Het bestuur van MHM heeft tot sluiting en verkoop van het museum pand moeten overgaan om een faillissement te voorkomen.

Hoewel het fysieke museum zijn deuren sloot, is de relevantie van MHM inmiddels groter dan ooit. Want juist die sluiting heeft ertoe geleid om de blik naar buiten te richten. Logischerwijs is de museale functie veranderd. Des te meer moesten de kennis- en archief functies nadrukkelijker worden gedeeld en geëtaleerd op andere plekken in het land. MHM is erin geslaagd om op creatieve en verbindende wijze nieuwe 'podia en etalages' te vinden door met partners samen te werken in de kunst- en cultuursector alsook door intensief aan de slag te gaan met lokale Molukse gemeenschappen, lokale overheden en de Rijksoverheid. Zo is een gevarieerd scala aan programma's geproduceerd en uitgevoerd. MHM is daarmee het enige Molukse landelijke kenniscentrum dat op die schaal actief is: niet alleen in

programma's met een landelijk publiek karakter maar ook op lokaal niveau in diverse gemeenten in ons land.

MHM ziet de samenwerking met het IHC in de Pleisterplaats als een kans om een breder publiek te bereiken. Ten tijde van de vestiging in Utrecht was MHM veelal naar binnen gekeerd en meer gericht op zijn Molukse achterban. Het bestuur heeft bij de ontwikkeling van zijn visie en missie juist het bereiken van de gehele Nederlandse samenleving als een van de belangrijkste speerpunten van zijn beleid gezien.

Visie

Om zijn missie op een eigentijdse manier vorm te geven, zoekt de stichting MHM actief naar samenwerkingsverbanden met relevante Nederlandse stakeholders, inspirerende partners binnen de culturele sector, het onderwijs, het bedrijfsleven, de politiek, het bestuur, migrantengroepen en de Molukse bevolkingsgroep zelf. Met deze samenwerking beoogt de stichting MHM om gezamenlijk te komen tot een breed, attractief en eigentijds aanbod van culturele en educatieve programma's met als uitgangspunt het Molukse erfgoed. De stichting MHM nodigt uit om historische gebeurtenissen, integratievraagstukken en actuele ontwikkelingen in de samenleving vanuit verschillende perspectieven te ervaren. Op deze manier speelt zij een belangrijke rol bij actuele vraagstukken rondom samenlevingsopbouw en participatie.

Missie

De stichting MHM staat voor het bevorderen en uitdragen van kennis over de ontwikkeling van de Molukse bevolkingsgroep en haar geschiedenis, kunst en cultuur. MHM is een instelling dat zich richt op het verzamelen, onderzoeken en presenteren van het Molukse erfgoed. De stichting MHM beheert, als het kenniscentrum voor en over de Molukse bevolkingsgroep in Nederland, unieke collecties en maakt die op velerlei manieren toegankelijk voor een breed publiek. In samenwerking met diverse externe partners organiseert stichting MHM activiteiten in het land waarbij ontmoeting tussen mensen met verschillende achtergronden centraal staat. Dit leidt tot reflectie, debat en inspiratie. De stichting MHM richt zich in eerste instantie op de Nederlandse samenleving, maar heeft nadrukkelijk ook oog voor de transnationale banden van Molukkers in Nederland.

Financiering

MHM heeft voor verschillende programma-activiteiten externe financiering kunnen verkrijgen van bijvoorbeeld Stichting DOEN en het vfonds. Op kleine bijdragen na van zijn Vrienden, donateurs en entreeheffingen voor activiteiten, heeft MHM niet meer inkomsten kunnen genereren en teert op zijn reserves in. Met een gemiddelde kostenlast van € 100.000,- per jaar en een eigen vermogen van zo'n € 500.000,- zal bij een ongewijzigde situatie MHM op termijn ophouden te bestaan.

Voor haar vestiging in de Pleisterplaats, de borging van de collectie en de werkzaamheden dient het MHM de onderhavige project aanvraag in.

Bestuur en ANBI

Het bestuur van het MHM bestaat op dit moment uit drie leden en binnenkort zal de werving starten voor 2 nieuwe bestuursleden. De bestuursleden zijn onbezoldigd en ontvangen een vacatievergoeding van € 50,- per vergadering en een reiskostenvergoeding voor noodzakelijke reizen. Het MHM is een stichting met een ANBI status met de daaraan fiscale voordelen voor donateurs.

Locatie

De locatie Sophialaan spreekt het bestuur aan. Wel zal naar de mening van het bestuur bij de herinrichting goed moeten worden gekeken naar de publieksfunctie en de wensen van bezoekers. Op dit moment houdt MHM kantoor in Houten in het gebouw van het Moluks Kerkelijk Centrum en het secretariaat is gevestigd op het kantoor van de voorzitter te Rotterdam alwaar ook de financiële administratie wordt gevoerd. In het kantoor te Rotterdam beschikt het MHM over vergaderruimte voor de bestuursvergaderingen en over een zaal om bijeenkomsten (maximaal 150 personen) te organiseren. Deze zaal wordt om niet ter beschikking gesteld door een sponsor. Bij een vestiging in de Pleisterplaats zal de huur van de kantoorruimte in Houten worden beëindigd. Door de vestiging in de Pleisterplaats verwacht het bestuur de kosten van opslag van de collectie te kunnen verlagen.

Management

De dagelijkse gang van zaken zal op locatie door mevrouw drs. Nanneke Wigard als directeur worden gedaan zoals zij ook thans de leiding heeft. Mevrouw Wigard stuurt ook de vrijwilligers aan die haar o.a. assisteren bij het ordenen en ontsluiten van de collecties en ondersteuning verlenen bij activiteiten. Bij vestiging in de Pleisterplaats zal zij ondersteund moeten worden door een parttime medewerk(st)er.

Communicatie en PR

MHM beschikt over diverse communicatieplatforms (website, Nieuwsbrief, Facebook etc.) waar op professioneel niveau content voor wordt ontwikkeld. Ook de relaties met diverse media zijn goed te noemen. Naar de mening van MHM zullen de samenwerkende organisaties in het gebouw aan de Sophialaan een gezamenlijk beleid moeten vaststellen met betrekking tot de ontwikkeling en uitvoering van een strategisch communicatie- en PR-beleid. Gezamenlijk optrekken daarin is onontkoombaar vanwege de gevoeligheden bij de achterban en de samenhang in de boodschap naar buiten toe.

De organisatie van activiteiten vraagt ook om onderlinge afstemming. MHM juicht het dan ook toe dat er een Programmaraad wordt ingesteld. Evenwichtigheid in de samenstelling maar ook in de programmering is belangrijk voor het welslagen van de organisatie. MHM zou zich ook graag vertegenwoordigd zien in het bestuurlijke ronde tafel overleg van de Pleisterplaats.

Sleutels tot succes

Strategie MHM

De strategische investering in kennisdeling, kunde, menskracht en van een deel van het eigen vermogen, heeft het bestaansrecht van MHM verstevigd. Dat gebeurt vanuit twee, met elkaar samenwerkende werkgroepen, waartussen de directeur/collectiebeheerder de brug vormt. Een projectgroep, bestaande uit professionals uit de erfgoedsector, wetenschap, cultuur, zorg, media en communicatie, is verantwoordelijk voor kennisontwikkeling en het creëren van programma-activiteiten. Terwijl een vaste groep geëngageerde vrijwilligers onder leiding van de collectiebeheerder zorgt voor duurzame archivering en ontsluiting van de collecties ten behoeve van kennisontwikkeling en activiteiten. Door de intensieve samenwerking tussen al deze betrokkenen is MHM niet alleen voor de Molukse gemeenschap van belang. Het MHM wordt het ook regelmatig geraadpleegd door maatschappelijke, culturele, bestuurlijke en politieke stakeholders. Voor de overheid is het prettig een neutraal en onafhankelijk aanspreekpunt te hebben. Zo is in de afgelopen jaren MHM geraadpleegd i.v.m. het onderzoek naar de beëindiging van de gijzeling bij De Punt.

De collectie

Objecten uit de fysieke collectie in depot worden regelmatig in bruikleen gegeven aan verschillende museale instellingen. Bijvoorbeeld aan Museum Bronbeek in Arnhem, Nationaal Monument Kamp Vught en diverse streekmusea maar ook het Rijksmuseum in Amsterdam doet met enige regelmaat een beroep op de specifieke deskundigheid van MHM om andere dimensies en nieuwe perspectieven te geven aan hun eigen collectie. Wat betreft samenwerking met het buitenland heeft MHM goede contacten met het Siwa Lima Museum op Ambon.

Verder is het door MHM ontwikkelde programma 'De Collectie Vertelt... Live' diverse malen ingezet tijdens podiumprogramma's zoals de Maand van de Geschiedenis en de Indische Salons van het Indisch Herinneringscentrum, waarin de collectiebeheerder met objecten uit de collectie het verhaal vertelt rond een bepaald thema.

De toegankelijkheid van de (digitale) collectie en de bibliotheek en het up-to-date houden, maken dat ook in wetenschappelijk opzicht MHM een belangrijke partner is voor eenieder die onderzoek doet naar het Molukse erfgoed en de gedeelde geschiedenis: dat zijn bijvoorbeeld scholieren maar ook nationale en internationale universitaire instellingen.

Leerstoel en wetenschappelijk onderzoek

Onlangs heeft het MHM in samenwerking met de Vrije Universiteit van Amsterdam en het KITLV de leerstoel 'Molukse Migratie en Cultuur in Comparatief Perspectief' ingesteld, met als bijzonder hoogleraar dr. F. Steijlen. Daarmee is het algemeen belang van voorzetting van

wetenschappelijk onderzoek naar diverse aspecten van de Molukse gemeenschap nogmaals onderstreept. Bovendien levert de leerstoel een belangrijke bijdrage aan de inhoudelijke kwaliteit en aan het publieksbereik van MHM als gezaghebbend kenniscentrum in binnen- en buitenland. En vanuit de leerstoel zal MHM zich ook gaan richten op samenwerking met universiteiten in Indonesië.

Jongeren

Jonge mensen met een (deels) Molukse achtergrond in Nederland hebben groeiende interesse voor kennis en informatie over de culturele achtergronden van hun ouders en grootouders. De derde en vierde generatie Molukkers zijn transnationaal en doen volop mee in de veranderende Nederlandse samenleving. Tijdens een druk bezochte herdenking in Rotterdam op 2 april 2016 in het kader van 65 jaar Molukkers in Nederland is dat heel duidelijk geworden. Treffend is dat de aankomst van het eerste schip met Molukse KNIL-militairen op 21 maart 1951, een vaste herdenkingsdatum is geworden voor de jongste generaties. MHM heeft in samenwerking met een lokale jongerenwerkgroep Samen uit Krimpen aan den IJssel het initiatief genomen tot het plaatsen van een monument bij de Lloydkade in Rotterdam in het kader van de aankomst in 1951. Zo wordt de historische datum 21 maart langzamerhand een nieuw herdenkings- en herinneringsmoment in Nederland.

Positionering en communicatie

Dat ook programmamakers en journalisten MHM vlot weten te vinden hoeft geen betoog. Het MHM heeft inmiddels een kwalitatief goed netwerk opgebouwd in journalistiek Nederland. Met als hoogtepunt de live-uitzending met een tijdslot van ca. een uur bij de NOS op 21 maart 2016, ter gelegenheid van de herdenking van 65-jarig verblijf van Molukkers in Nederland. MHM tekende voor een fors deel van de content.

De interactieve landingspagina van MHM op internet wordt zeer frequent bezocht en gebruikt, om de collectie te raadplegen maar ook onze berichtgeving. Dit geldt tevens voor Facebook en de maandelijkse online nieuwsbrief met daarin o.a. de rubriek 'De Collectie Vertelt...' waarin uniek archiefmateriaal uit de gedeelde geschiedenis wordt gedeeld. In de nieuwsbrief is ruim aandacht voor ontwikkelingen in en rond de Molukse gemeenschappen in Nederland en het biedt een podium voor jongeren om zich uit te spreken over erfgoed, identiteitsvorming en ambities. De serie Jonge Pattimura's (Molukse verzetsheld uit de 19e eeuw) is daar een voorbeeld van.

Samenwerking

MHM blijft bouwen aan de relevantie en het bestaansrecht van MHM door binnen zijn mogelijkheden een professioneel functionerende organisatie neer te zetten. Uit respect voor het Molukse erfgoed en de gedeelde geschiedenis van Nederland die ten grondslag ligt aan de komst van Molukkers naar Nederland. Daarvoor is ook draagvlak onontbeerlijk bij het Nederlandse publiek in het algemeen en in de Molukse gemeenschap in het bijzonder.

Zelfstandig en samen met diverse partners heeft MHM zich ingespannen om dat draagvlak te vergroten en te bestendigen. Zo kunnen brede publieksgroepen ieder jaar rekenen op bijzondere activiteiten samen met partners zoals de Tong Tong Fair in Den Haag, het Openluchtmuseum voor de Maand van de Geschiedenis, Museum Bronbeek voor de jaarlijkse KNIL-herdenking en het Indisch Herinneringscentrum met diverse Indische Salons en de Nationale Indiëherdenking op 15 augustus.

Met de Molukse gemeenschap, verschillende lokale besturen en diverse fondsen is de afgelopen jaren intensief samengewerkt om uitvoering te geven aan het thema 'Gedeeld Verleden, Gedeelde Toekomst'. Met programmavormen als HISTORIE21, een storytellingprogramma waarin sociale cohesie tussen bevolkingsgroepen centraal staat en het vastleggen van cultureel erfgoed op de locatie waar het gebeurt. Het culturele programma "Cahaya Maluku" staat garant voor de presentatie van traditionele en innovatieve culturele uitingen in samenwerking met verschillende theaters in het land. Netwerkbijeenkomsten voor jonge Molukse professionals "Inspiring Sessions" zijn bedoeld om kennis en contacten uit te wisselen met professionals uit het bedrijfsleven, maatschappelijke en bestuurlijke organisaties. Het MHM organiseert bijeenkomsten met burgemeesters uit gemeenten met een Molukse wijk om kennis te delen en ervaringen uit te wisselen.

Kortom: het kenniscentrum MHM beheert collecties en vult ze aan ten einde duurzaamheid en toegankelijkheid te waarborgen. In combinatie met onderzoek op wetenschappelijk niveau creëren we nieuwe inzichten, delen we kennis en dragen bij aan educatie over en de erkenning van het gedeelde (koloniale) verleden. Daarmee blijft het Molukse erfgoed levend en dus relevant voor de gedeelde toekomst van Nederland en haar inwoners.

Activiteiten

De Collectie

Het duurzaam en toegankelijk maken van de collecties is een van de kerntaken van MHM. Daarvoor is de collectiebeheerder verantwoordelijk, die samen met de vaste groep vrijwilligers zorg draagt voor de juiste verwerking, digitalisering en registratie van bestaand, maar ook van nieuw materiaal, dat via de website van MHM toegankelijk is. De digitale collectie van MHM maakt ook deel uit van de Collectie Nederland en van 'Europeana'. Europeana is een portaal dat toegang geeft tot het culturele en wetenschappelijke erfgoed van Europa met collecties van musea, archieven, bibliotheken en audiovisuele archieven. Het bevat inmiddels meer dan 3,3 miljoen items. Ook participeert MHM met zijn collecties in de webportalen Geheugen van Nederland, Vijftiende eeuwsmigratie, Indieoorlog en Netwerk Oorlogsbronnen WOII (Getuigen verhalen, Erfgoed van de Oorlog). In samenwerking met het Nationaal Archief ontwikkelde MHM de website "De Aankomst, Molukkers naar Nederland" waarop passagierslijstgegevens van de eerste generatie Molukkers zijn te vinden.

Met enige regelmaat wordt er materiaal aangeboden aan MHM. Tijdens activiteiten in het land worden mensen opgeroepen hun 'persoonlijke archief' aan MHM ter beschikking te stellen. Ook gaat MHM zelf op zoek naar collecties die nog niet ontsloten zijn, zoals bijvoorbeeld privé-opnames van traditionele muziek, volksverhalen en interviews. Speciale aandacht gaat hierin uit naar het zo snel mogelijk vastleggen van verhalen van de nog in leven zijnde eerste generatie Molukkers.

Het aanvullen van de collectie is noodzakelijk om het erfgoed levend te houden. Naast het behoud van erfgoed is het toegankelijk maken voor onderzoek een andere belangrijke doelstelling van deze kernwerkzaamheden. De presentatiefunctie van de Pleisterplaats zal ook door samenwerking tussen het Indisch Herinneringscentrum en de collectiebeheerder van MHM worden vormgegeven.

Dag van de Collectie

is een jaarlijks terugkerend evenement waarin MHM in samenwerking met andere museale instellingen actuele museale onderwerpen centraal stelt. Bijvoorbeeld duurzaamheid, maatschappelijk belang en maatschappelijke inkadering, onderzoek en onderwijs, uitwisseling en samenwerking. Doel is om het verhaal dat verteld wordt door een specifieke (Molukse) collectie in een bredere maatschappelijke context te plaatsen zodat het aansluit bij en vormgeeft aan het thema Gedeeld Verleden, Gedeelde Toekomst.

De Collectie Vertelt... live

is een succesvol programma waarin delen van de collectie op diverse podia worden gepresenteerd rond een bepaald thema. De collectiebeheerder vertelt het verhaal achter een object, foto of archiefstuk en plaatst dat ook in de tijd waarin het relevant was. Daarmee wordt aangesloten bij de tijdsgeest die toen heerste en geeft het nuancering en invulling aan het gedeelde verleden. De Pleisterplaats biedt nieuwe mogelijkheden om dit concept verder te ontwikkelen en uit te voeren in de nieuw ontstane museale omgeving. Uiteraard zal het als podiumprogramma, zoals het de afgelopen jaren is uitgevoerd, voortgezet worden.

Wetenschappelijk onderzoek en educatie

De bijzondere leerstoel Molukse Migratie en Cultuur in Comparatief Perspectief is verbonden aan een specifieke onderzoeksopdracht waaraan in samenwerking met de VU Amsterdam en het KITLV inhoud wordt gegeven. Vanwege de hoge attentiewaarde zullen spin-off activiteiten worden ontwikkeld en uitgevoerd. De oratie van bijzonder hoogleraar dr. F. Steijlen zal naar verwachting op 9 februari 2018 plaatsvinden. Naast de oratie lanceert MHM dan de allereerste MHM Academy: een lezingen- en discussieprogramma over identiteit, ambities en erfgoed, voornamelijk bedoeld voor jongeren op HBO en academisch niveau. De MHM Academy zal twee keer per jaar plaatsvinden, in samenwerking met steeds wisselende HBO onderwijsinstellingen en universiteiten.

Over de (tussentijdse) resultaten van het onderzoek vanuit de leerstoel wordt de jaarlijkse Pattimura-lezing op 15 mei georganiseerd. Dit is een openbare lezing door de bijzonder hoogleraar, gevolgd door een talkshow/debat over het aangesneden thema. De lezing zelf vormt ook een jaarlijkse publicatie.

Het faciliteren van wetenschappelijk onderzoek is een andere belangrijke kerntaak van MHM om het erfgoed levend te houden. De collectie/bibliotheek en de toegankelijkheid ervan spelen daarin een prominente rol. Maar daarin moeten we de duiding van het erfgoed niet vergeten. MHM heeft een belangrijke taak onderzoekers wegwijs te maken in het netwerk van specialisten (erfgoed specialisten, historici en antropologen) en ze in contact te brengen met de juiste mensen.

Herinneren en herdenken

Sinds 2011 is de datum 21 maart een steeds prominentere plaats gaan innemen in de 'herdenkingsagenda' van Nederland en van de Molukse gemeenschap. Dat blijkt onder andere uit de publiciteit die de herdenking ieder jaar weer genereert bij algemene media. De landelijke herdenking is een terugkerende activiteit waarin verhalen van de eerste generatie centraal staan, maar waar ook een focus ligt op de actuele ontwikkelingen in de Molukse gemeenschap in relatie tot hun bestaan in Nederland. Door terug te kijken, kijken we vooruit. Ook zijn er vergesloopte plannen om in de nabije toekomst een herdenkingsmonument te plaatsen op de locatie van aankomst te Rotterdam.

Sinds twee jaar faciliteert MHM de deelname van oud KNIL-militairen aan de KNIL-herdenking op Landgoed Bronbeek. Niet eerder waren deze Molukse KNIL-militairen onderdeel van het officiële herdenkingsprotocol. De herdenking wordt afgesloten met een inhoudelijk programma met thema's over het KNIL-verleden. Daarin onder andere De Collectie Vertelt... maar ook zal er relevant onderzoek aan bod komen tijdens deze gelegenheid.

Ten behoeve van de jaarlijkse Nationale Indiëherdenking op 15 augustus is vanzelfsprekend een samenwerking ontstaan tussen MHM en het Indisch Herinneringscentrum. In de campagnes voorafgaand aan de herdenking en ook tijdens de herdenking zelf draagt MHM bij door kennis ter beschikking te stellen en netwerken in de Molukse gemeenschap te delen. Daarmee is ook het Molukse verhaal in de herdenkingsactiviteiten zichtbaar en dat heeft onder andere als effect dat steeds meer Molukkers herdenken op 15 augustus. Zowel bij het Indisch Monument als digitaal. Borging van deze bijdrage aan de Indiëherdenking is in de nieuwe constellatie Pleisterplaats van belang.

Moluks Cultureel erfgoed

Storytelling op locaties die de verbinding illustreren tussen bewoners. Dat is het frame van HISTORIE21: een programma waarin persoonlijke verhalen centraal staan en dat daarmee de sociale verhoudingen van toen en in de toekomst in perspectief plaatst. HISTORIE21 is geen louter Moluks programma maar van inwoners van een gemeente waartoe ook Molukkers behoren. Samen wordt teruggekeken op het verleden en verhalen worden met elkaar uitgewisseld, geïllustreerd met beeldmateriaal uit persoonlijke archieven en uit de collectie van MHM. Het programma is inmiddels uitgevoerd in vijf gemeenten met een Molukse gemeenschap: Wierden, Appingedam, Lunteren, Krimpen aan den IJssel en Capelle aan den IJssel. In 2018 wordt het in Culemborg uitgevoerd.

Het cultureel erfgoed is steeds in beweging. Dat blijkt wel uit de voortdurende belangstelling van ook een grote groep jongeren voor het cultuurprogramma Cahaya Maluku. Als publiek, maar zeker ook als beoefenaar. Traditionele cultuuruitingen in dans en muziek worden doorgegeven en opnieuw vormgegeven en op diverse podia van verschillende theaters in het land getoond. Het programmaconcept is voor theaters interessant omdat met programmering van Cahaya Maluku een nieuwe publieksgroep ook de weg naar het theater vindt. In de context van de partners van de Pleisterplaats kunnen nieuwe programmaonderdelen ontwikkeld en toegevoegd worden.

MHM is vaste partner van de jaarlijkse Tong Tong Fair in Den Haag met onder andere het programma Tifa's & Turntables: een muzikale talkshow waarin het gedeelde verleden wordt besproken door middel van muziek. Het programma verbindt oud en jong, Moluks en niet-Moluks. Inmiddels zijn er vier edities uitgevoerd voor een uitverkochte zaal. De vijfde editie staat inmiddels geboekt voor 2018, tevens de 60ste Tong Tong Fair.

De Maand van de Geschiedenis in oktober is een ander terugkerend moment waarop MHM laat zien welke meerwaarde het Molukse erfgoed heeft in historisch opzicht. Sinds de sluiting van het museum is het MHM ieder jaar aanwezig met een dagvullend programma (sinds twee jaar op een vaste dinsdag op Landgoed Bronbeek) passend in het algemene thema (Dit jaar is het thema 'Geluk'). Daarmee is het MHM een van de weinige Molukse erfgoedorganisaties die invulling geeft aan de programmering van de Maand van de Geschiedenis. MHM voert een live magazine uit met sprekers, columns, talkshows, muziek en laat een deel van de collectie zien in De Collectie Vertelt... Live.

Communicatie

MHM gebruikt zijn eigen communicatieplatforms voor berichtgeving over onder andere eigen activiteiten (website, Nieuwsbrief, Facebook, Twitter, Instagram). In het communicatiebeleid is een van de doelstellingen uiteraard zoveel mogelijk bezoekers aan activiteiten te genereren en belangstelling voor de collectie van MHM en het Molukse verhaal op te wekken. Als men het MHM weet te vinden, draagt dat bijvoorbeeld ook bij aan de collectievernieuwing.

Een ander uitgangspunt in de communicatie is het werken met medeafzenders. De hiervoor genoemde samenwerkingspartners voor de verschillende activiteiten (dat kunnen ook media zelf zijn) hebben hun eigen communicatiekanalen en MHM levert op professioneel niveau content hiervoor. Daarmee worden ook andere en meer publieksgroepen bereikt. De verdere professionalisering van de communicatie is voor borging van het Molukse erfgoed en de inspanningen van MHM om het Molukse verhaal (en dus de gedeelde toekomst) onder een breder publiek te verspreiden, onontbeerlijk. Draagvlakvergroting kan met een goed doordachte communicatiestrategie maar ook door netwerkbijeenkomsten te organiseren. Daarbij denken we aan een speciaal programma voor stakeholders waarin wordt vooruitgekeken naar voorgenomen activiteiten. Maar waar ook input wordt gevraagd waarmee nieuwe programma's uitgewerkt kunnen worden. De bijeenkomst wordt gecombineerd met "Inspiring Sessions", een netwerkprogramma voor jonge professionals, om

kennis en contacten uit te wisselen met de stakeholders uit het bedrijfsleven, maatschappelijke, culturele en bestuurlijke organisaties.

Samenwerking MHM & IHC in de Pleisterplaats

MHM en IHC kennen elkaar als partners bij het organiseren van activiteiten zoals hierboven beschreven. Vestiging van beide organisaties in één gebouw heeft tot doel om elkaar te versterken en samen de geschiedenis van Indische Nederlanders, Molukkers en iedereen die een band heeft met de voormalige kolonie Nederlands-Indië, onder de aandacht te brengen van een nog breder publiek. Inzicht in elkaars sterke en zwakke punten is nodig om de samenwerking te stroomlijnen. Hierna volgt een SWOT-analyse van MHM.

sterk
- Museale expertise (zowel bedrijfsmatig als inhoudelijk) - Publieksgerichtheid, ervaring met bezoekers (individueel, groepen, scholen) - Ervaring met grootschalige digitaliseringsprojecten - Ervaring met websites (bijv. aankomstgegevens i.s.m. NA) - Unieke collecties (foto's, archieven, audiovisueel materiaal, interviews, objecten, kranten) - Bibliotheek (boeken, tijdschriften, artikelen) - Kennis van collectieregistratiesysteem Adlib (werkt met Adlib Museum + Bibliotheek en internetmodule) - Collecties zijn raadpleegbaar via internet (eigen website, Collectie Nederland, Europeana, en diverse andere webportalen) - Ervaring met het organiseren van activiteiten - PR en communicatie: beschikt over website, digitale nieuwsbrief, social media - Vaste groep vrijwilligers (6) voor ondersteuning bij collectieregistratie, informatievoorziening en activiteiten - Projectgroep (denktank, organiseren van bijeenkomsten) - Leerstoel
zwak
- Kleine staf - Teert in op eigen vermogen
kansen

- Beter toekomstperspectief - Eigen gebouw, fysieke tentoonstelling, studiezaal/bibliotheek - Mogelijkheid om contact met achterban te versterken, o.a. t.b.v. Vriendenwerving - Dankzij gebouw en (wissel)tentoonstellingen en samenwerkingspartner IHC aantrekkelijker voor fondsenverstrekkers - Gezamenlijke fondsenwerving met IHC - Mogelijkheid gedeelde geschiedenis van Molukkers en Nederland onder de aandacht te brengen van groter en breder publiek - Intensievere samenwerking met IHC bij het organiseren van activiteiten - Verlagen kosten depothuur
bedreigingen
- Acceptatie achterban vestiging MHM en IHC in één gebouw - Uitblijven externe financiering t.b.v. voortbestaan

Visie op samenwerking

MHM en IHC verwachten dat zij elkaar kunnen versterken en dat er synergetische effecten kunnen worden bereikt. MHM en IHC zijn gezien het gedeelde verleden logische partners van elkaar. MHM benadrukt dat hoewel IHC en MHM twee aparte organisaties blijven, je door het publiek als één bedrijf gezien wordt. Die visie is bepalend bij hoe MHM richting denkt te kunnen geven aan het gezamenlijk invullen van publieksfuncties.

MHM heeft samenwerking op tenminste de volgende terreinen voor ogen:

1. Museumfuncties (inhoudelijk):
 - vaste tentoonstelling
 - wisseltentoonstellingen
 - extra's zoals filmzaal
 - audiotour o.i.d.
 - groepsbezoek (volwassenen en kinderen/scholen): rondleidingen, arrangementen
2. Bedrijfsmatige museumfuncties:
 - kaartverkoop/receptie
 - museumwinkel (mogelijk ook webshop)
 - ICT

3. Informatievoorziening:
 - gezamenlijke bibliotheek/studiezaal
4. Educatie:
 - materiaal voor kinderen bij de tentoonstelling
 - (digitale) lespakketten voor scholen
5. Activiteiten:
 - bestaande activiteiten onder de labels 'Gedeeld verleden, gedeelde verhalen' (IHC) en 'Gedeeld verleden, gedeelde toekomst' (MHM) samenvoegen
 - herdenkingen zoals 21 maart (aankomst Molukkers), 15 augustus (einde WOII in Azië)
 - leerstoelen
 - kinderactiviteiten
 - workshops
6. Projecten:
 - delen van expertise bij het opzetten van Kenniscentrum Repatriëring (wens van IHC), uitbouwen van website Indieoorlog (wens van IHC), overige digitaliseringsprojecten
 - nieuwe projecten ontwikkelen
7. PR en communicatie:
 - over de Sophiahof
 - over activiteiten (ook buiten de Sophiahof)
8. Fondsenwerving

Concretisering van de samenwerking

Voorafgaande aan het overleg van 20 september met alle partijen die betrokken zijn bij de Collectieve Erkenning zijn er twee gesprekken gevoerd met de directie van het IHC over de invulling van de verschillende onderdelen van de samenwerking in de Pleisterplaats. Deze gesprekken hadden een verkennend karakter. Na afloop van de bespreking op 20 september vond een overleg plaats tussen besturen en directies van MHM en IHC. MHM is daarbij uitgegaan van de wens van VWS om in april 2018 met een gezamenlijke tentoonstelling de Pleisterplaats te kunnen openen. Tijdens dit overleg zijn de volgende concrete afspraken gemaakt:

- MHM haakt per direct aan bij de wisseltentoonstelling over Verzet waarvoor IHC al beginstappen heeft gemaakt en zorgt voor verdieping van het thema vanuit Moluks perspectief (zie toelichting hieronder).
- De Verzetstentoonstelling wordt de gezamenlijke openingstentoonstelling in april 2018.
- Uit dit thema vloeien gezamenlijke publieksactiviteiten voort.
- MHM en IHC starten met het ontwikkelen van de gezamenlijke vaste tentoonstelling die najaar 2018 geopend kan worden. Het Molukse en Indische verhaal worden hierin met elkaar vervlochten. De tentoonstelling beslaat de periode van ca. 1930 tot heden. Hierdoor is het mogelijk om thema's als integratie en identiteit te verbinden met actuele maatschappelijke thema's. MHM heeft ervaren dat een tentoonstelling daarmee aantrekkelijker is voor bredere doelgroepen (zie toelichting hieronder).
- De bibliotheek wordt gesitueerd op de tussenverdieping en het Kenniscentrum van MHM op de eerste verdieping. Dit deel van het gebouw wordt bestempeld als publieke ruimte (zie toelichting hieronder).
- De inbouw van de lift wordt verschoven naar najaar 2018 in de periode dat ook de verbouwing van wisseltentoonstelling naar vaste tentoonstelling zal plaatsvinden.
- Gedurende deze bouwperiode wordt ernaar gestreefd toch een aantrekkelijk aanbod te houden voor bezoekers bijv. door (delen van) de wisseltentoonstelling in een ander deel van het gebouw op te stellen.

Wisseltentoonstelling over Verzet

De wisseltentoonstelling over verzet (werktitel: Vechten voor Vrijheid), nationaal thema van het herdenkingsjaar 2018, is al door het IHC in gang gezet met het idee deze als openingstentoonstelling te presenteren in april 2018. Aangezien de research nog in een vroeg stadium is, kan MHM per direct aanhaken zodat deze tentoonstelling de eerste gezamenlijke tentoonstelling van IHC en MHM zal worden. Er zijn nog geen afspraken gemaakt over de financiële administratie van gezamenlijke projecten. IHC heeft de begroting van deze wisseltentoonstelling reeds gedekt op een bedrag van 22.766 euro na. MHM maakt voor dit project kosten op het gebied van projectmanagement, research, tekstenschrijven, ontwikkelen van educatief materiaal en rondleidingen die gedekt worden vanuit de vergoeding van de loonkosten door VWS. Audiovisueel materiaal en documenten zal MHM om niet ter beschikking stellen. Wel voert MHM de kosten op die het maakt voor transport vanuit het externe depot naar de Pleisterplaats, voor PR & Communicatie specifiek gericht op de Molukse doelgroep en twee bijeenkomsten waarin het thema 'Vechten voor Vrijheid' vanuit Molukse invalshoek benaderd zal worden.

Inhoud wisseltentoonstelling over Verzet:

De tentoonstelling bestrijkt de periode 1930 - 1962: opkomst van het nationalisme in Nederlands-Indië tot de overdracht van Nieuw-Guinea. In deze periode vallen de koloniale tijd, Tweede Wereldoorlog, proclamatie Republiek Indonesia, Bersiap, Politieke Acties, soevereiniteitsoverdracht, komst van Indische Nederlanders naar Nederland, opheffing van het KNIL, proclamatie en strijd om de Republiek Maluku Selatan, komst van Molukkers naar Nederland, nationalisaties, komst van Indische Nederlanders en Molukkers vanuit Nieuw-Guinea naar Nederland. Wie de machthebbers waren en wie de onderliggende partij wisselde per periode. De tentoonstelling laat zien hoe de verschillende groepen in verzet kwamen tegen degenen die op dat moment de macht hadden. Molukkers namen een bijzondere positie in omdat zij gedurende deze periode verschillende loyaliteiten hadden en soms tegenover elkaar kwamen te staan. Tijdens de Tweede Wereldoorlog waren er ook studenten van Molukse, Indische en Indonesische herkomst in Nederland die meededen aan verzetsactiviteiten tegen de Duitsers. Ook dit komt aan bod. Aan het eind van de tentoonstelling wordt een actuele invulling gegeven aan het thema: eigentijdse werken van hedendaagse kunstenaars en filmportretten van (klein)kinderen van verzetsmensen onderzoeken de overlevering en betekenis van dit verzet nu. Hieronder volgt een begroting van de kosten.

BEGROTING TIJDELIJKE TENTOONSTELLING VERZET 2017-2018			
	begroot door IHC	begroot door MHM	toelichting
algemeen			
projectleider/onderzoek			
tentoonstellingscoördinator			
redacteur			
voorbereiding			
ontwerp			
tentoonstellingsteksten			
audiovisuele producties			
transport objecten			
realisatie			
opbouw incl. materiaal en verlichting			
grafische productie incl. materiaal			
PR & communicatie			
specifiek gericht op Molukse doelgroep			
educatie & evenementen			
ontwikkelen en produceren educatief materiaal			
evenementen			
ontwikkelen en uitvoeren van 2 bijeenkomsten			
rondleider			
TOTAAL IHC			
dekking door IHC			
benodigde bijdrage van MHM			
TOTAAL MHM			

10.1.c

Bibliotheek/kenniscentrum

De vestiging van de bibliotheek in de Pleisterplaats betekent een grote meerwaarde voor het instituut als Moluks-Indisch kenniscentrum. Het maakt het mogelijk voor bezoekers om binnen te lopen met allerlei vragen en geldt in die zin ook als ontmoetingsruimte. De combinatie van bibliotheek en archief zal zeker scholieren, studenten en onderzoekers aantrekken. Men kan hier terecht voor boeken, tijdschriften, krantenartikelen, archiefstukken, audiovisuele materialen en advies. Om het kenniscentrum te promoten is een communicatiestrategie nodig richting scholen, de wetenschappelijke wereld en de individuele belangstellenden. Hiertoe wordt o.a. een bijeenkomst georganiseerd waarin men kan kennismaken met de mogelijkheden van bibliotheek/kenniscentrum. Hieronder volgt een begroting van de kosten.

BEGROTING VESTIGING MHM IN PLEISTERPLAATS 2017-2018	
	kosten
loonkosten okt. 2017 - dec. 2018	
personeelskosten okt 2017 - dec. 2018	
coördinatie	
voorbereiding verhuizing werkarchief	
huur Sophialaan per 1-1-2018	
verhuizing kantoor en werkarchief	
inrichting kantoor en werkarchief	
PR & Communicatie	
ICT	
TOTAAL	
BEGROTING VESTIGING BIBLIOTHEEK/KENNISCENTRUM IN PLEISTERPLAATS	
coördinatie	
huur extra werk-/opslagruimte pleisterplaats	
inventarisatie IHC-boeken, onderzoeken IHC-registratiesysteem	
verhuizing bibliotheekcollectie	
selectie van materialen (op papier)	
onderzoek aanbieden beide collecties	
aanpassingen in registratiesysteem	
uitbreiding licenties Adlib	
technische aanpassingen publieksmodule	
systeembeheer: herinrichting servers	
inrichting bibliotheek: kasten etc.	
fysiek ordenen en plaatsen van de collectie	
aanschaf nieuwe boeken	
informatievoorziening/dienstverlening mei-dec 2018	
PR & communicatie incl bijeenkomst	
TOTAAL	

10.1.c

Vaste tentoonstelling

De inrichting van de vaste tentoonstelling is het gezamenlijke project waaraan IHC en MHM vanaf ca. april 2018 zullen werken. Met als doel deze in het najaar van 2018 te kunnen openen. De tentoonstelling beslaat de periode van ca. 1930 tot heden, maar de voorgeschiedenis zal ook aan bod komen, bijv. d.m.v. touchscreens.

De projectaanvraag voor de vaste tentoonstelling zal in de loop van 2018 worden ingediend nadat met het IHC overleg is gepleegd en overeenstemming is bereikt over de inhoud van de vaste tentoonstelling.

Graag lichten bestuur en directie het plan in een persoonlijk onderhoud nader toe.

Namens het bestuur van Stichting Moluks Historisch Museum,

G.C. Haulussy LL.M.

voorzitter

Houten, 25 september 2017

Bijlagen: begrotingen